

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, RUGSĖJO – SEPTEMBER 22, 2015 • Vol. CVI Nr. 111 Kaina 1 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 09-21-2015

ŠIAME NUMERYJE:

Plaukikas, poetas,
istorikas – 6 psl.

F. Vaitkaus skrydžiui
– 80 metų – 8 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Popiežius Pranciškus Kuboje.

EPA-ELTA nuotr.

Viltinga popiežiaus misija

Šeštadienį lankydamasis Kuboje popiežius Pranciškus paragino Jungtines Amerikos Valstijas ir Kubą parodyti pavyzdį pasauliui ir užmegzti dar glaudesnius santykius, kuriuos jis paslapčia padėjo atnaujinti.

Pradėdamas devynių dienų Apaštališkąją kelionę Kuboje ir JAV, popiežius sakė kalbą Havanos oro uoste ir sveikino abi šalis atnaujinus diplomatinius santykius.

„Raginu politinius vadovus būti atkaklius žengiant šiuo keliu ir išnaudoti visas galimybes (...), taip parodant susitaikymo pavyzdį pasauliui“, – kalbėjo popiežius. Jis taip pat ragino Kubos gyventojus tarnauti ne ideologijai, o vieni kitiems.

Į Kubą atvykęs popiežius Pranciškus susitiko ir su buvusiu Kubos prezidentu Fidel Castro.

Susitikime buvo aptarti naujausi pasaulio įvykiai, taip pat kalbėta religijos temomis. Vatikano pranešime sakoma, kad susitikimas, kuriame dalyvavo F. Castro

žmona ir kiti jo šeimos nariai, buvo „draugiškas ir neformalus“.

Per susitikimą popiežius ir buvęs Kubos vadovas pasikeitė dovanomis. Popiežius F. Castro įteikė religinės literatūros, o F. Castro popiežiui padovanojo knygą „Fidel and Religion“, kurioje aprašomi pokalbiai su kunigu iš Brazilijos.

Nepaisant to, disidentų grupė teigia, kad kaip ir per ankstesnius popiežių vizitus, Kubos valdžia sulaukė kai kuriuos politinius oponentus ir neleido šiems lankytis pontifiko vizitui skirtuose renginiuose.

Tai buvo pirmasis popiežiaus vizitas Kuboje. Antradienį, rugsėjo 22 d., pontifikas taip pat pirmą kartą atvyksta į JAV. Pagrindinis šios kelionės tikslas yra aštuntas pasaulinis šeimų susitikimas, kuris įvyks Philadelphiaje. Popiežius Pranciškus taip pat nukeliaus į JTO būstinę New Yorke, kur sakys kalbą jos 70 metų proga.

ELTA

Lietuvos krepšininkams – sidabras

Pasveikinti Europos vicečempionų į Prancūziją atvyko Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Roberto Dačkaus nuotr.

39-ojo Europos vyrų krepšinio čempionato („Eurobasket 2015“) finale Lilyje (Prancūzija) sekmadienį Lietuvos rinktinė 63:80 (19:8, 22:25, 19:10, 20:20) pralaimėjo Ispanijos komandai ir pasidabino sidabro medaliais.

Džiugi diena Lietuvos rinktinei ir sirgaliams buvo penktadienį čempionato pusfinalyje laimėtos rungtynės prieš Serbiją – mūsų krepšininkai ne tik pateko į finalą, bet ir pelnė tiesioginį kelialapį į 2016 metų Rio de Janeiro olimpinės žaidynes.

Bronzą iškovojo Prancūzijos krepšininkai, ma-

žajame finale 81:68 (16:16, 21:16, 21:12, 23:24) nugalėję Serbijos krepšininkus. 3–7 vietas užėmusios rinktinės žais papildomame olimpinės atrankos turnyre.

Naudingiausiu 2015 metų Europos vyrų krepšinio čempionato žaidėju pripažintas ispanas Pau Gasolis. Į naudingiausių žaidėjų penketą taip pat pateko lietuviai Jonas Valančiūnas, Jonas Mačiulis, ispanas Sergio Rodriguez bei prancūzas Nando de Colo.

Europos čempione Ispanija tapo po ketverių metų pertraukos. – 11 psl.

Tik vienas dalykas gali svajonę padaryti neįgyvendinamą: tai baimė, kad nepasisėks. – Paulo Coelho

Kartais būna labai nuobodu. Informacijos – apstu. Triukšmo – daug. Straipsnių ir televizijos laidų antrašės – sensacingos, viliojančios. Nuotraukos – ryškios, šokiruojančios. O vis tiek nėra nei ką skaityti, nei ko žiūrėti.

Ne, pats gyvenimas nėra nuobodus. Gyvenimas negali būti nuobodus. Ir politika, ir valstybių tarpusavio santykiai, ir Afrikos pabėgėliai, ir karas Ukrainoje, – viskas įdomu. Domėtis politika, gilintis į valstybių nesutarimų priežastis – ne tik įdomu, bet ir prasminga. Nuobodulys apninka tuomet, kai į pasaulį žvelgiame neturėdami didelių, ilgalaikių tikslų.

Lietuva – būtent tokia. Neturinti nei didelių, nei ilgalaikių tikslų. Vartant lietuviškąją spaudą, klausantis televizijos laidų ima atrodyti, jog gyvename vien šia diena. Beje, gyvename ne tik nemąstydami apie tolimesnę ateitį, bet dar ir susigūžę. Tarsi šioje Žemėje būtume patys kalčiausi. Visi mums priekaištauja, nurodinėja, įsakinėja, o mes vos spėjame teisintis, atsiprašinėti, vis žadame kuo greičiau pasitaisyti.

Štai naujasis Lenkijos prezidentas pirmojo vizito atvyko ne į Lietuvą. Jis pasirinko Estiją. Ir jau apstu pergyvenančių lietuvių istorikų, politikos apžvalgininkų, esą Lietuva privalo nedelsiant reaguoti į mums siunčiamą ženklą.

Lenkija turi ilgalaikį tikslą, kurio atkakliai siekia. Lenkijos tikslas akivaizdus – žingsnis po žingsnio išsitvirtinti Vilniaus krašte. Tikrųjų lenkiškos imperijos užmačių nemato tik tie, kurie nenori matyti. Pavyzdžiui, istorikas Šarūnas Liekis, žurnalistas Rimvydas Valatka. O koks mūsų ilgalaikis uždavinys? Mes tik ginamės. Mes jau linkę pamiršti net grubiai lenkinamų Punsco ir Seinų lietuvių bėdas, kad tik paliktų ramybėje mus pačius. Ši tema mus išvargino. Išties – kiek gi galima kalbėti apie tą patį per tą patį?

Bet Lenkijai ši tema neatrodo nuvalkiota. Ji jos nepavargsta kurstyti. O juk šią temą galėtume ir mes eskaluoti. Juk ir mes galime pulti. Todėl ir sakau, kad tai mes turėjome siųsti ženklą Varšuvai: kol nesutramdysite savų tomaševskininkų, kol nepagerinsite Lenkijos lietuvių galimybių išlikti lietuviais, kol ramybėje nepaliksité mūsų abėcėlės, tol Lietuvoje nepageidautinas nei naujasis, nei senasis prezidentai...

Sakot, įžūlu? Manot, užkulisiuose mums ims grasinti: Lenkija negins Rusijos agresijos atveju? Nebijokime tokio atsakymo. Tai – blefas. Galime drąsiai atsauti: ginsite visomis keturiomis, nes jei kris Lietuva, tai ir Lenkija neišsilaikys. Deja, lietuviai tesugeba kaltinti lietuvius: „Lietuvos valdžios atstovams dar teks nemažai padirbėti, kad užmegztų nuoširdžius santykius su naujuoju kaimynų prezidentu“. Kad dėl nuoširdžių santykių turėtų bent mažumėlę pasistengti ir pati Varšuva, lietuviškame žurnale „IQ“ – nė menkutės užuominos.

Tvirtos lietuviškos pozicijos pasigendu ir visais kitais atvejais. Dabar viena iš aktualiausių temų – į Europą plūstančių Sirijos, Irako ir Afganistano pabėgėlių likimas.

„Lietuvos ryte“ žurnalistas Valdas Bartasevičius rašo: „Tad nereikia stebėtis, kad turtingųjų ES šalių vadovus pykdo Rytų ir Vidurio Europos valstybių nenoras pritarti joms nustatytų pabėgėlių kvotoms. Šios šalys jau ima pikta priminti Rytų ir Vidurio Europai, kad europinis solidarumas anaip tol nereikia vien teisės gauti jų pinigų, bet ir pareigą solidarčiai dalytis pabėgėlių našta“.

Savo buvusio dėstytojo, beje, Vilniaus universitete įdomiai dėsciusio žurnalistinio darbo subtilybės, norėčiau paklausti: „o kodėl nereikia stebėtis“? Kiek kartų pati Vakarių Europa išdavė europinio solidarumo principus?

Tarsi šioje Žemėje būtume patys kalčiausi

GINTARAS VISOCKAS

Prisiminkime paskutiniųjų dienų itališkąją „solidarumą“. Buvęs Italijos vadovas Silvio Berlusconi ir vėl šlykščiai pataikauja agresijas kurstančiam Rusijos prezidentui. Demonstratyvus S. Berlusconi vizitas į okupuotą Krymą – tai „europietiškas solidarumas“?

Minėtame lrytas.lt straipsnyje tarsi apgailestaujama, kad „mūsų visuomenė dar nepasirengusi priimti migrantų“. O kodėl Lietuvos visuomenė turi mokėti priimti migrantus? Italija nemoka sutramdyti savų silvijų berluskonijų, besisvečiuojančių neteisėtai okupuotose žemėse, Vokietija nemoka pažaboti gerhardų šrioderių, spaudžiančių dešinę Kremliaus diktatoriui, Prancūzija nesusigauja, kam galima, o kam nevalia parduoti Mistralius. O

Lietuva neišmano, kaip priimti migrantus. Kas čia nuostabaus? Juk visko išmanyti – neįmanoma. Visų dalykų išmokyti – taip pat neįmanoma.

Kita subtili tema – „neišnaudotas litvakų palikimas“. Paskutinyasis žurnalo „IQ“ numeris skirtas būtent jai. Be kita ko, labai vertingas numeris. Daug vertingų, žinotinų faktų apie iškilius žydus, kilusius iš Lietuvos. Apstu žinių apie įtakingus žydus JAV valdžios sluoksniuose („žydų lobistai, ypač JAV politikoje, jau seniai pripažįstami vienais įtakingiausių“). Vertinga prisiminti ir tragiškus istorijos puslapius. Bet ir vėl: lietuviškame žurnale gausu pamokymų, ką Lietuva privalo prisiminti, įsidėmėti bei padaryti, ir beveik nieko, ką privalėtų prisiminti, įsidėmėti bei padaryti patys žydai.

O juk Lietuvai tiek mažai bereikia: liaukitės persekioti mūsų pokario didvyrius, kuriems kaltinimus dėl žydų žudymo kurpė nusikalstama KGB organizacija. Tik tiek. Bet neišdrįstame paprašyti net šio mažmožio: mes norėtume patys spręsti, ko verti mūsų partizanai.

Čikagoje paminėta Taikos diena

LR gen. konsulas Čikagoje M. Gudynas ir kiti diplomatai Taikos dienos minėjimo Čikagoje metu.

Lietuvos atstovai M. Gudynas ir E. Laužonytė su Lenkijos atstovėmis.

A. Vertelkaitės nuotraukos

Rugsėjo 18 d. generalinio konsulato Čikagoje atstovai tradiciškai dalyvavo kasmetinėje Taikos dienos šventėje Daley Center Plaza aikštėje. Renginio metu kalbėjo miesto ir valstijos pareigūnai bei visuomeninių organizacijų atstovai, į sceną buvo pakviesti Čikagoje reziduojančių konsulinių atstovybių vadovai, tarp jų ir Lietuvos generalinis konsulas Marijus Gudynas, koncertavo meno atlikėjai. Šventę apvainikavo tradicinė vėliavų ceremonija, kurios metu aikštėje skambėjo taikos linkėjimai kiekvienai iš 193 Jungtinių Tautų narių ir visam pasauliui. Lietuvišku tautiniu kostiumu pasipuošusiai konsulato darbuotojai Eglei Laužonytei iškėlus lietuvišką vėliavą, aikštėje nuskambėjo linkėjimas Lietuvai: „Peace in Lithuania!“.

LR gen. konsulato info

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –

Renata Šerelytė

rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:

skelbimai@draugas.org

administracija@draugas.org

Žiniasklaida ir vizito rengėjai dirba viršvalandžius besiruošdami popiežiaus Pranciškaus apsilankymui JAV. Skelbiama jo darbotvarkė ir dienotvarkė. Jaučiamas vis didėjantis entuziazmas. Spėliojama, ką popiežius pasakys kalbėdamas JAV Kongrese. Tai bus pirmas Katalikų Bažnyčios popiežiaus apsilankymas JAV ir betarpinis žodis krašto vadovams. Numatoma, kad šventasis Tėvas pasakys dvidešimt viešų kalbų, iš kurių keturios anglų kalba, kitos – ispaniškai. Viliamasi, kad su popiežiaus apsilankymu dėmesys ispanų kilmės katalikams pakils į pagarbesnį lygį. O kaip bus su kitomis katalikų bendruomenėmis? Ar lietuviai bus pastebėti ir paminėti? Su kokia JAV juodosios rasės katalikų sielovados ir religinės praktikos padėtimi susiduria popiežius?

Tarsi jau „pripratome“ prie lietuvių katalikiškų parapijų uždarymų ar sujungimų su kitomis parapijomis. Įkarščio metu tikintieji pirštu rodė į Bažnyčios hierarchus, kad jie būtų nusistatę prieš tautines parapijas. Vyskupijų administratoriai, apsiginklavę statistiniais duomenimis, dėl parapijų nykimo kaltina tikinčiųjų bendruomenę, kuri nesugeba ar nebenori parapijos finansiškai išlaikyti. Taip pat minimas mažėjantis dalyvavimas liturginėse apeigose, vedybų ir gimstamumo skaičius.

Prie šios liūdnos simfonijos garsų galima pridėti ir JAV juodosios rasės katalikiškų parapijų padėtį, kuri panaši į lietuviškų parapijų. Apie tai daugiau rašė šių metų birželio mėn. 14 d. katalikų savaitraštis OSV. Verta susipažinti su ten pateikta informacija. Šiuo metu JAV yra trys milijonai juodosios rasės katalikų, taigi, daugiau negu gyventojų Lietuvoje.

Per pastaruosius dvidešimt metų pastebimas

Apie juodaodžių katalikų padėtį JAV

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

laipsniškas juodosios rasės katalikų parapijų mažėjimas. Tai aiškinama sumažėjusiais pašaukimais į kunigystę, blėstančia religine praktika ir ekonominės padėties pasikeitimais. Notre Dame universiteto profesorius Daren Davis mano, kad juodųjų parapijų uždarymas turi daugiau neigiamų pasekmių nei baltųjų parapijų uždarymas. Profesorius buvo vienas iš autorių 2011 m. paruošto pranešimo apie juodaodžių dvasinius poreikius autorius. Pranešime teigiama, kad daugiau nei 20 procentų apklaustųjų patyrė rasinę diskriminaciją ir kad mažiau nei pusė atsakovų yra patenkinti Bažnyčios hierarchų elgesiu. Turima omenyje esanti tvarka dėl vyskupų paskyrimo, dėmesio nerodymas juodųjų šventiesiems, pašaukimų neskatinimas. Pasigendama rasinės lygybės principo moksle, priimant į darbą ir kitose srityse. Prof. Davis taip pat galvoja, kad juodieji, prisimenant jų istoriją šiame krašte, yra jautresni dėl jų parapijų uždarymo.

Per pastaruosius kelerius metus ne viena vyskupija nutarė uždaryti ar sujungti turimas juodųjų parapijas. Geriau sekėse toms vyskupijoms, kurios į šią veiklą įtraukė tikinčiuosius. Alton James iš Detroito arkivyskupijos teigia, kad su gyventojų mažėjimu Detroito mieste, mažėja ir katalikų skaičius. Vienu laiku buvo 150 parapijų su 300 000 registruotų katalikų šeimų. Dabar liko tik 53 parapijos ir apie 20 000 registruotų katalikų šeimų. Per tą

patį laiką Detroito priemiesčiuose gyvenančių katalikų skaičius pakilo nuo vieno milijono iki trijų milijonų.

Prieš 20 m. Philadelphia arkivyskupijoje buvo 23 parapijos, aptarnaujančios daugiausia juodosios rasės tikinčiuosius. Dabar jų beliko 12 ar 13. Nebeįmanoma finansiškai išlaikyti keletą parapijų toje pat apylinkėje. Uždarymo paliesti tikintieji jaučiasi tarsi praradę savo namus. Juodosios rasės konvertitas ir rašytojas Davis L. Gray teigia, kad Bažnyčia per paskutiniuosius 50 metų galėjo daug daugiau padaryti skleisdama evangeliją. Jo žodžiais, tapome elitu, buržuais, nenorinčiais nieko bendro turėti su mūsų apylinkėje gyvenančiais beturčiais. „Mes tarsi norėjome, kad jie liktų protestantais“, – rodo jis pirštu į juodosios rasės katalikus, kaltindamas juos, kad nėra daugiau juodosios rasės tikinčiųjų.

Kaip ir kitų krikščioniškų religijų atveju, katalikų Bažnyčia suvaidino istoriškai svarbų vaidmenį juodaodžių kasdieniniame gyvenime. Parapijų dvasiškai ir jų talkininkai atlieka daug patarnavimų savo parapijiečiams: vaikų priežiūra, patarimai šeimoms ir kt. Uždarinėjant parapijas, tikintieji yra nukreipiami į kitas parapijas. Tačiau jie jaučiasi nejaukiai, nežinodami, ar jie naujoje vietoje bus priimti. Parapijų sujungime ar uždaryme dalyvaujanti Donna Toliver Grimes pastebi, kad katalikų Bažnyčia JAV jaučiasi nejaukiai dėl rasinių santykių istorijos ir buvo linkusi tą temą nustumti į šalį. Jos manymu, Bažnyčiai reikia susigyventi su mintimi, kad katalikai nesiriboja anglo-saksų palikuonimis ar ispanakalbiais. Ar tokio susigyvenimo mintis ras atgarsį popiežiaus apsilankymo metu? Pagyvensim – pamatysim.

Kun. J. Sasnausko istorija įamžinta filme

Kun. J. Sasnauskas

2016 metų sausio mėnesį kino teatruose bus rodomas naujas dokumentinis filmas „Aš už tave pakalbėsiu“.

Filmo siužetas kviečia žiūrovus atsigręžti į bauginamai artimą praeitį, kurios įvykiai tampa paradoksalia šių dienų įvykių refleksija. Kokią prasmę sugebame suteikti praeityje įvykusiai žmogaus tragedijai masių likimus nulemiančių politinių įvykių kontekste?

Ieškodami atsakymo į šį klausimą, naujojo dokumentinio filmo „Aš už tave pakalbėsiu“ kūrėjai pristato pirmąjį savo filmo herojų – kuną Julijų Sasnauską. Bendrame italo režisieriaus Maximilien Dejoie ir lietuvių režisierės Virginijos Vareikytės filme J. Sasnauskas dalijasi skausmingos, bet kartu disidentinę veiklą įprasminančios patirties prisiminimais.

Už antitarybinę veiklą kalintas ir ištremtas į Sibirą J. Sasnauskas geriau nei kas kitas suvokia laisvos, kontrolei nepasiduodančios, savo mintis laisvai reiškiančios visuomenės

svarbą. Dar mokykloje už suplėšytus džinsus išmestas iš klasės šiandien tą laiką jis prisimena kaip gilių apmąstymų metą, kuris padėjo jam suvokti savo tikslų ir norų vertę bei kainą. Jo pasakojimuose laisvė ir individualumas – šiandien dažnai atrodantys savaime suprantamos sąvokos – įgyja naujų kontekstų.

Režisieriams pradėjus tiriamuosius filmo darbus, J. Sasnauskas ir jo istorija iš karto tapo neatsiejama šio filmo dalimi. „Jis įkūnijo mūsų nuojautą, mūsų požiūrį, mūsų supratimą apie tai, kokią įsivaizdavome sovietinę priespaudą, disidentinę veiklą. Mums pasirodė, kad Juliaus asmenybė ir jo istorija kalba ir mūsų kartai“, – sakė filmo kūrėjai.

Dokumentinis filmas „Aš už tave pakalbėsiu“ iš arti žvelgia į jokiuose istorijos vadovėliuose neužfiksuotas žmogiškąsias istorijas. Tai – jautrios septynių žmonių gyvenimų istorijos, kurios iki šiol ne savo noru slepiasi sovietinių nusikaltimų gedulo ir laisvės kovų euforijos šešėliuose.

ELTA

Istorinių filmų idėjų konkursas

Lietuvos kino centras baigė rengti dokumentus skelbti istorinio filmo idėjų konkursą. Tikimasi, kad bent dalį idėjų pavyks įgyvendinti iki 2018 metų, kai Lietuva minės valstybės atkūrimo šimtmetį.

„Dar šį rudenį galėtume turėti pasiūlymus vaidybinių, dokumentinių, animacinių filmų idėjomis. Kitais metais jos galėtų pretenduoti į paramą parengiamiesiems kino projektų darbams“, – sakė Kino centro direktorius Rolandas Kvietkauskas.

Istorinio filmo sukūrimas numatytas Vyriausybės patvirtintoje Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio minėjimo programoje.

„Konkursas skelbiamas tam tikra prasme ir pamatyti žemėlapi, kiek galėtų būti įdomių sumanymų, kuriuos būtų galima po to paremti. Be to, galvojame, kad antrajame etape skelbiant lėšas parengiamiesiems darbams, galėtų prisidėti ir kiti projektai, kurie savarankiškai idėjas išvystė ir jau turi literatūrinius scenarijus bei yra pakankamai pasirengę konkuruoti toliau“, – aiškino R. Kvietkauskas.

Parengiamiesiems istorinių filmų kūrimo darbams kitų metų biudžete numatoma skirti 440 tūkst. eurų. Kiek lėšų galėtų tekti filmų gamybai, Kino centro vadovas teigia dar negalys pasakyti, nes nežinoma, kiek bus vertų projektų. Šiam tikslui papildomų lėšų viliamasi gauti 2017 metų biudžete.

Kultūros ministras Šarūnas Birutis yra sakęs, kad šimtmečio minėjimui sukurtų filmų premjeros televizijoje ir kino teatruose turi įvykti 2018 metais. Su šia pozicija sutinka ir R. Kvietkauskas, bet pripažįsta, kad laiko projektams įgyvendinti ne daug.

„Siekis yra toks, kad 2018 metais būtų premjera. Bet puikus sumanymas, susijęs su Lietuvos valstybės istorija, tautos sąmone ir kitais dalykais, gali sėkmingai pretenduoti ir į mūsų kasmetinius konkursus. Tie dalykai visą laiką buvo vertinami, kaip vieni iš prasmingiausių projektų. Jeigu bus sumanymai, kurie reikalauja ne trejų metų darbo, o penkerių metų, atitinkamai šių filmų kūrėjai galės kreiptis įprasta tvarka (dėl finansavimo)“, – tvirtino Kino centro direktorius.

Konkursui pateiktas idėjas svarstys Kino taryba.

Idėjos kurti vieną istorinį didelės apimties filmą atsisakyta.

BNS

TELKINIAI

Minėjo Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo Šiluvoje sukaktį

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

*Palaimink mūsų kraštą brangios Lietuvos,
Dangaus Motinėle, brangi Šiluvos,
Tai žemė Tavoji, mes – Tavo vaikai!
Mūs žemę stebuklams Tu pasirinkai...*
(Nežinomo autoriaus iš Lietuvos žodžiai)

Šiluva yra Dievo dovana Lietuvai, o Lietuva dar ir vadinama Marijos žeme. Daugiau kaip 400 metų lietuviai rodo daug meilės ir pagarbos Šiluvos Marijai. Atlaidų metu į Šiluvą (Šilines) keliaudavo minios maldininkų iš visos Lietuvos: jaunų, senų, mažų. Prie Mergelės Marijos kojų žmonės sunėsdavo savo maldas, prašymus ir padėkas už suteiktas malones. Maldininkus į Šiluvą ypač traukė stebuklingas Dievo Motinos su kūdikiu paveikslas. Šioje vietoje žmonės yra patyrę daugybę Dievo malonių. Pilgrimai kasmet lanko Marijos šventovę iki šiol. Prisimename, kad 2008 m. rudenį į Šiluvą buvo suvažiavę tūkstančiai tikinčiųjų iš Lietuvos ir kitų šalių švęsti jau 400-ąją Šiluvos Mergelės apsireiškimo jubiliejų. Tais metais ir lietuvių telkiniai užsienyje savo bažnyčiose, koplyčiose ir salėse – JAV ir Kanadoje – iškilingai šventė Švč. Mergelės Marijos apsireiškimą. Šiomet Dievo Apvaizdos lietuvių bažnyčia minėjo jau 407-uosius apsireiškimo metus.

Gražų artėjančio rudenėlio sekmadienio rytą, rugsėjo 13 d., rinkomės į Dievo Apvaizdos lietuvių Romos katalikų bažnyčią, kur šv. Mišias aukojo ką tik iš Lietuvos grįžęs klebonas kun. Gintaras Antanas Jonikas. Kaip tie pilgrimai ir maldininkai keliauja į Šiluvą pagerbti Švč. Mergelę Mariją ir eina į susitikimą su Dievu, taip buvusi parapijos pastoracinės tarybos pirmininkė ir „Žiburio“ lituanistinės mokyklos atstovė Rasa Karvelienė nešė Šiluvos Švč. Mergelės Marijos paveikslą ir padėjo jį ant specialiai šiai šventei įrengto altorėlio. „Žiburio“ mokyklos mokinukai prie altoriaus nešė po gėlytę ir merkę į vazas prie gėlių žiedlapiais papuošto Marijos paveikslo. O būrelis parapijiečių atnešė po degančią žvakutę.

Šių Mišių specialiosios intencijos: už pasišventimo Šiluvos Marijai dvasią ir už nuklydusių

Šv. Mišias atnašauja klebonas kun. G. A. Jonikas, jam patarnauja S. Orentas. Juozo Vaičiūno nuotr.

nuo katalikiško tikėjimo sugrįžimą, už Bažnyčią Lietuvoje, padėka už Lietuvos laisvę, už šeimas – tėvelius, jų vaikučius, senelius bei jaunimą. Ir už naujų mokslo metų pradžią „Žiburio“ lituanistinėje seštdieninėje mokykloje. Taip pat šv. Mišios buvo aukojamos už uolų parapijietį Praną Zaranką jo 90-ies metų jubiliejaus proga bei Zarankų šeimos mirusiuosius.

Šv. Raštą skaitė Miglė ir Ugnė Orentaitės, vargonavo Rita Giedraitienė. Lietuviškas giesmes giedojo parapijiečiai, jas vedė Zarankų giminės narys Vitas Underys ir Rita Giedraitienė. Buvo giedamos senovinės giesmės. Ypač gražiai skambėjo Fausto Strolios „Šiluvos Marijai“. Kun. G. A. Jonikas pasakė šiai šventei skirtą pamokslą, kuriame pabrėžė Švč. Mergelės Marijos apsireiškimo Šiluvoje 1608 metais reikšmę. Švč. Mergelė Marija skatino garbinti jos Sūnų. Šis jos prašymas vertas mūsų visų dėmesio švenčiant atlaidus. Būkime vieningi maldoje Marijai, prašydami palaimos mūsų šeimoms, ligoniams

ir visiems mūsų kasdienybės darbams. Kunigas priminė, kad rugsėjo 8 d. yra švenčiama Švč. Mergelės Marijos gimimo šventė ir pakvietė melstis už Lietuvos žmones ir dėkoti Dievui už Lietuvos laisvę, prašyti malonių mūsų tautai, taikos ir ramybės pasauliui. Kadangi šie metai yra paskelbti Pašaukimo metais, meldėmės už mūsų parapijos šeimas. Kun. G. A. Jonikas skatino kartu melstis šeimose. Taip pat meldėmės už pašaukimus į kunigystę bei sėkmingus mokslo metus „Žiburio“ seštdieninės mokyklos mokinukams ir mokytojoms.

Po šv. Komunijos buvo kalbama Švč. Mergelės Marijos litanija. Baigiant Mišias klebonas pasveikino ilgametį giedorių Praną Zaranką jo 90-ojo gimtadienio proga. Parapijos pastoracinės tarybos pirmininkė Laimutė Maziliauskienė jubiliatui įteikė baltą orchidėją. Dėkinga parapijos bendruomenė šiltai plojo Pranui Zarankai.

Po Mišių parapijiečiai susirinko parapijos Kultūros centro salėje, kur parapijos šeimnininkė Regina Greenhalgh buvo paruošusi vaises. Tą sekmadienį buvo švenčiami ir rugsėjo mėnesį gimusiųjų gimtadieniai. Prano Zarankos jubiliejaus proga jo šeima vaišino tortu.

Dievo Motinai Marijai esame dėkingi už daugelį malonių ir nuolatinę jos globą. Bažnyčios koridoriuje ant linine staltiesės dengto ir tautine juosta bei kitais simboliniais pagarbos ženklais papuošto stalo buvo padėtos Šiluvos Marijos su kūdikiu paveikslas. Kultūros centro salės priegangyje Šilinių proga taip pat stovėjo stalas su Šiluvos Švč. Mergelės Marijos apsireiškimą įprasminančiu paveikslu ir kitais lietuviško pamaldumo ženklais, tarp kurių buvo ir senovinė maldaknygė „Balsas balandėlės arba Mažas šaltinėlis – Dievo mylistų“ (1909 m.) iš Wintersberg, Marijos maldos knygelė „Aušros žvaigždė“, išleista 1951 m., gausiai iliustruota knyga „Lietuva – Marijos žemė“ apie Vilniaus, Kauno, Telšių, Vilkaviškio ir Kaišiadorių vyskupijų bažnyčias bei knyga „Šiluva – A Pilgrim's Guide“. Ant abiejų stalų buvo ir daugiau informacinės medžiagos lietuvių ir anglų kalbomis apie Švč. Mergelės Marijos apsireiškimą Šiluvoje, Šiluvos istoriją ir įvairių maldelių Marijos garbei.

Vasario 16-osios gimnazijai – 65-eri

BIRUTĖ AUGUSTANAVIČIŪTĖ

Beveik kiekvienas lietuvis yra girdėjęs Vasario 16-osios gimnazijos vardą. Anksčiau tai buvo laisvės simbolis, laisvės vieta, neoficiali Lietuvos ambasada, prieglobstis, tarpinė stotelė plačiojo pasaulio link, rakštis KGB, politinių, diplomatinį, ekonominių susitikimų vieta... Dabar – vienintelė lietuviška gimnazija, kurios buvimą savo žemėje nuolat pabrėžia ir primena Vokietijos aukščiausiųjų institucijų vadovai. 2015 m. birželio 9 d. Wiesbadene vykusiame Lietuvos ir Vokietijos politikų, ekonomistų bei mokslininkų susitikime Vokietijos Hesseno žemės Landtago prezidentas Norbert Kartmann, rodydamas ypatingą prielankumą mokyklai, įvardijo: „Čia mūsų gimnazija“.

Šiandien gimnazija yra dvikalbė mokykla, kurioje dirbama pagal Vokietijos valstybinę mokyimo programą, ji papildyta lituanistinio ugdymo programa: lietuvių kalba ir literatūra, Lietuvos istorija, lietuviškai mokomasi religijos, geografijos, veikia tautinių šokių grupė, vokalinis ir instrumentinis ansambliai, vokiečių vaikai lanko lietuvių kalbos būrelį; mokosi 201 mokiny, dirba 30 mokytojų, 10 administracinių-ūkinių darbuotojų. Janina Vaitkienė – jau keturioliktoji mokyklos vadovė. Gimnazijos bendruomenės sielovada rūpinasi

Marijos Dambriūnaitės-Šmitienės nuotr.

kapelionas dr. Virginijus Grigutis. Mokyklą 2014–2015 m. baigė 63-ioji abiturientų laida (22 abiturientai); mokoma penkių kalbų: lietuvių, vokiečių, anglų, rusų, prancūzų; veikia 23 neformaliojo ugdymo būreliai; mokiniai yra lietuvių k. ir literatūros olimpiadų bei kitų konkursų nugalėtojai ir dalyviai.

Iš laiko perspektyvos

Kai prasidėjo XX a. kataklizmai, Vokietijoje (dėl emigracijos) buvo įkurtos 158 įvairios lietuviškos mokyklos,

iš jų – 26 gimnazijos. Dėl natūralių priežasčių (tolesnės lietuvių emigracijos į JAV, Australiją, Kanadą, Angliją, Naująją Zelandiją ir kt.) jų pradėjo mažėti. Liko viena. Reikia paminėti ir tai, kad savo mokyklas turėjo ir kitų kraštų pabėgėliai, jos buvo uždarnos dėl tų pačių priežasčių. Tačiau iki šių dienų neišliko nei latvių, nei lenkų, nei vengrų mokyklų. Išliko tik lietuviška Vasario 16-osios gimnazija. Jei bandytume teigti, jog per visą pastarosios mokyklos veiklos istoriją nebuvo iškilusi vienokia ar kitokia rimta ar labai rimta grėsmė šios institucijos eg-

zistencijai, bandytume suklastoti istoriją. Nepaisant įvairių peripetijų, šiandien viso pasaulio lietuviai turi bendrą kūdikį, gimusį 1950 m. liepą Diepholzo kareivinėse, 1954 m. perkeltą į Hüttenfelde nupirktą Rennhofo pilį.

Jau nuo gimnazijos steigimo joje užkoduojamas „visuomeniškai nusiteikusių“ lietuvių ugdymas. 1954–1955 m. gimnazijos metraštyje teigiama, jog šioje mokykloje ugdomos inteligentinės pajėgos ne tik lietuviškai kultūrai bei lietuvybei stiprinti laisvajame pasaulyje, bet ir papildyti praretintas būsimos nepriklausomos Lietuvos elito gretas: „Šalia bendrų kultūringumo, išmokslinimo bei tvirtos krikščioniškos dorovės ugdymo reikalavimų, mūsų gimnazija turi dar ypatingai svarbią specifinę paskirtį: ne tik pašalinti iš visų pusių gresiantį mūsų jaunimo nutautimo pavojų, bet drauge ir išugdyti būsimąjį mūsų tautos elitą, pasiryžusį dėti visas savo jėgas mūsų tautos ir tėvynės labui“ (Vasario 16-osios gimnazijos metraštis, 1954–1955, 9 p.).

Per daugelį metų fundamentalusis gimnazijos tikslas nepasikeitė – suteikti Vakarų Europoje gyvenantiems lietuvių kilmės vaikams sąlygas išsaugoti lietuvišką tapatybę, auklėti juos krikščioniška ir europietiška dvasia, puoselėti lietuvių kalbą ir tradicijas bei neblėstančio mokinių ir mokytojų entuziazmo dėka garsinti Lietuvos vardą ir populiarinti jos kultūrą Vokietijoje ir visoje Europoje.

Reikšmingi gimnazijos istorijos įvykiai

- 1950 m. – Vokietijos Lietuvių Bendruomenės (VLB) valdyba Diepholzo karėivinėse įsteigia gimnaziją su bendrabučiu.
- 1951 m. – gimnazijai Lietuvos nepriklausomybės minėjimo šventėje suteikiamas laisvės – Vasario 16-osios – vardas. Iškilnėse dalyvavo garbės svečias Vilhelmas Storosta-Vydūnas.
- 1954 m.: Tėvo Alfonso Bernatonio iniciatyva gimnazija perkeliama į Hüttenfeldą, kuriame VLB, padedama viso pasaulio lietuvių, nusipirko 5 ha sklypą su Rennhofs piliimi.
- 1963–1965 m. – pastatomas klasių ir administracijos pastatas. Statybas finansuoja Vokietijos Federacinė Respublika (VFR), Baden-Württembergo žemė, pasaulio lietuviai.
- 1972 m. ir 1987 m. – atidaromi mergaičių ir berniukų bendrabučiai.
- 1984 m. – pilyje kyla gaisras – sudega biblioteka, tuo metu pilyje įrengto berniukų bendrabučio baldai, stipriai nukenčia pastatas.
- 1989 m. – pilis atnaujinama VFR, Baden-Württembergo ir Hesseno žemių vyriausybių, Katalikų Bažnyčios bei viso pasaulio lietuvių Australijoje, JAV, Kanadoje, Vokietijoje, Šveicarijoje ir kt. dėka (remonto darbų sąmata apie 7 milijonai markių). Šiandien pilyje įkurta gimnazijos biblioteka, muzikos klasė, Visų Lietuvos Šventųjų vardo koplyčia, VLB ir Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos (VLJS) būstinė, Lietuvių kultūros institutas (LKI) bei Europos lietuvių kultūros centras (ELKC).
- 1999 m. – gimnazijai suteikiamas Vokietijos valstybės pripažintos gimnazijos statusas.
- 2010 m. – gimnazijai suteikiamas Vokietijos Hesseno žemės Švietimo ministerijos gabių vaikų ugdymo sertifikatas.
- 2012 m. – už pilietinį ir tautinį mokinių ugdymą LR Švietimo ir mokslo bei Krašto apsaugos ministerijos gimnazijai skiria Gedimino pilies bokšto vėliavą.
- 2012 m. – baigtos modernaus gimnazijos priestato statybos. Paramą statyboms suteikė LR Vyriausybė, Mainzo vyskupija, pasaulio lietuviai, gimnazijos bičiuliai vokiečiai, gautos ilgalaikės paskolos iš Bergschrassės apskrities, Lampertheimo miesto ir Hesseno žemės (statybos darbų sąmata viršijo 1 milijoną eurų).
- 2014 m. – įrengta universali (krepšinio, futbolo, tinklinio ir rankinio) aikštelė.
- 2015 m. – nupirkta naujas autobusas.

mažą LR Švietimo ir mokslo bei Krašto apsaugos ministerijos gimnazijai skiria Gedimino pilies bokšto vėliavą.

• 2012 m. – baigtos modernaus gimnazijos priestato statybos. Paramą statyboms suteikė LR Vyriausybė, Mainzo vyskupija, pasaulio lietuviai, gimnazijos bičiuliai vokiečiai, gautos ilgalaikės paskolos iš Bergschrassės apskrities, Lampertheimo miesto ir Hesseno žemės (statybos darbų sąmata viršijo 1 milijoną eurų).

• 2014 m. – įrengta universali (krepšinio, futbolo, tinklinio ir rankinio) aikštelė.

• 2015 m. – nupirkta naujas autobusas.

Gimnazijos auklėtiniai

Nuo gimnazijos įkūrimo pradžios, t. y. 1950 m., iki 2015 m. joje mokėsi 2 477 lietuvių kilmės mokiniai iš visų žemynų, 27 šalių: Anglijos, Argentinos, Aust-

ralijos, Belgijos, Brazilijos, Danijos, Dominikos Respublikos, Italijos, Ispanijos, JAV, Kanados, Kolumbijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Malio Respublikos, Olandijos, Prancūzijos, Rusijos, Švedijos, Šveicarijos, Turkijos, Ukrainos, Urugvajaus, Venesuelos, Vengrijos, Vokietijos.

Gimnazija išugdė ir suteikė galimybes atsiskleisti ne vieno jauno žmogaus gabumams ir talentams, padėjusiems tapti geriausiais savo srities profesionalais. Čia minima keletas: kunigas Hermanas Šulcas (misionierius salezietis), a. a. prof. dr. Gerhardas Bauras (sociologas), dr. Vilius Lėnertas (biochemikas), dr. Vincas Bartusevičius (sociologas), Lena Valaitis (dainininkė), dr. Stefanus Kairys (chemikas), a. a. Andrius Šmitas (beveik 30 metų vadovavęs Vasario 16-osios gimnazijai), Vingaudas Jonas Damijonaitis (teologas), a. a. Mantas Sutkus (JAV kariuomenės specialiųjų pajėgų seržantas), Vincas Sruoginis (režisierius), Darius Sužiedėlis (JAV lietuvių diplomatas, aktorius), Viktoras Diavara (Diawara) ir Vilius Alesius (grupės „Skamp“ kūrėjai ir atlikėjai), prof. Julija Šukys (rašytoja), Artūras Mykolaitis (dirba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijoje, angl. OECD), Kazimieras Vasiliauskas (automobilių sporto lenktynininkas) ir daug kitų.

Šios gimnazijos bendruomenė dirbo, dirba ir dirbs Lietuvos labui. Vasario 16-osios gimnazija kaip institucija nuo pat įkūrimo peržengė mokyklos sampratos ribas ir tapo fenomenaliu reiškiniu. Dėkojame visiems, padėjusiems ir padedantiems išlaikyti Mūsų visų vienybės ir laisvės simbolį.

Birutė Augustanavičiūtė – Vasario 16-osios gimnazijos lietuvių kalbos mokytoja

Ansamblis „Saulė“ amerikiečiams dovanoja muzikinę programą

Po septynerių metų pertraukos, (š. m. rugsėjo 16 d.) į JAV vėl atvyko Šiaulių universiteto liaudiškos muzikos ansamblis „Saulė“

Ansamblis yra pakviestas dalyvauti Omahos susibičiuliavusių miestų asociacijos (OSCA) jubiliejinuose 50-mečio renginiuose Omahoje, taip pat rugsėjo 23 d. surengs koncertą Rapid City operos salėje (Homestake Opera House) South Dakota valstijoje, o rugsėjo 26 ir 27 d. – Čikagoje. Rugsėjo 26 d. „Saulė“ visus Čikagos lietuvius ir svečius kviečia į smagų ir nuotaikingą koncertą-vakaronę Pasaulio lietuvių centre Lemonte (6 val. v.), o rugsėjo 27 d. surengs koncertą Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos Marquette Parko salėje (12:30 val. p. p.).

„Saulės“ ansamblis į JAV atvyksta su nauja programa. „Dauguma mūsų kolektyvo šokėjų ir dainininkių į JAV vyksta pirmą kartą, todėl nekantriai laukė šios kelionės. Kviečiame visus nepatingėti ir ateiti į mūsų koncertus. Pažadame, kad bus įdomu ir linksma. Koncerte Lemonte su mumis kartu koncertuos geriausios Čikagos lietuvių šokių grupės – „Grandis“, „Laumė“ ir „Suktinis“. Iš Lietuvos mes atvešime lietuvišką muziką, dainas ir šokius. Tikiuosi, smagu bus visiems!“, – prieš kelionę į JAV sakė „Saulės“ ansamblio meno vadovas Darius Daknys.

Šiaulių universiteto liaudiškos muzikos ansamblis „Saulė“ gyvuoja nuo 1972 metų. Nuo 1996 m. ansamblio meno vadovo pareigas eina Darius Daknys, choreografinę grupę vadovauja Adelė Gružienė, vokalinės grupės vadovas Eugenijus Andrulis.

Ansamblis yra įrašęs ir išleidęs 10

muzikinių albumų. Įdomu pažymėti, kad du paskutiniai ansamblio albumai „Mano tėviškėlė“ ir „Saulala riduolėla“ 2013 m. buvo išleisti padedant Omahos lietuvių.

2000 m. kovo 23 d. „Saulės“ ansambliui pirmajam Lietuvoje paskirtas geriausios 1999 metų Lietuvos liaudiškos muzikos kapelos apdovanojimas – „Aukso paukštė“.

Ansamblis kasmet dalyvauja Lietuvos ir tarptautiniuose renginiuose, festivaliuose, konkursuose, kur ne kartą pelnė laureatų ir diplomantų vardus. 2011 m. 56-ajame tarptautiniame folkloro festivalyje „Festa del Fiore del Mandorlo“ Agrigento mieste Italijoje „Saulė“ laimėjo trečiąją vietą instrumentinių grupių kategorijoje. Tais pačiais metais „Saulė“ sėkmingai pasirodė tarptautiniame šokio meno festivalyje Bogotoje, Kolumbijoje. 2013 m. ansamblis atstovavo Lietuvai tarp-

tautiniame folkloro festivalyje „Folklore et Partage A Montreal“ Prancūzijoje.

Ansamblis kasmet surengia 30–40 koncertų ne tik Lietuvoje, bet ir užsienio šalyse. Koncertuota daugelyje Europos šalių, kituose žemynuose. Vien per pastaruosius šešerius metus koncertuota tarptautiniuose renginiuose Vokietijoje, Slovėnijoje, Italijoje, Kolumbijoje, Rusijoje, Prancūzijoje ir Lenkijoje. „Saulė“ dažnai galima pamatyti LTV „Duokim garo!“ laidoje, didžiausiuose Lietuvos festivaliuose „Linksmoji armonika“, „Žemaitiškas smuikelis“, „Linksminkimos“ ir kt.

„Saulės“ repertuare – tradicinės muzikos ir dainų aranžuotės, originalūs Lietuvos kompozitorių kūriniai, sukurti remiantis lietuvių folkloro tradicijomis, sceniniai šokiai ir tradicinis lietuvių liaudies folkloras. Ansamblyje groja, dainuoja ir šoka per 40

Šiaulių miesto studentų, dėstytojų ir universiteto absolventų, nesiskiriančių su grupe iki šiol.

Ansamblio iniciatyva nuo 2005 metų Šiauliuose kas dveji metai organizuojamas pripažinimo visame pasaulyje sulaukęs tarptautinis folkloro konkursas-festivalis „Saulės žiedas“ (www.saulesziedas.su.lt). Per dešimt metų šiame festivalyje jau yra dalyvavę liaudiškos muzikos atlikėjai iš 35 pasaulio šalių. Šį „Saulės“ kartu su partneriais organizuojamą festivalį jau puikiai įvertino tarptautinės organizacijos. Jį į savo gretas priėmė Tarptautinė liaudies meno organizacija IOV ir Tarptautinė šokių festivalių federacija FIDAF.

Šįkart „Saulė“ vėl švies Amerikoje. Nepraleiskime progos apsilankyti šio nuostabaus ir jaunatviško ansamblio koncertuose!

„Saulės“ ansamblio info ir nuotraukos

Kristupas von Gravrock-Goes – plaukikas, poetas, istorikas

Kristupas (v.) džiaugiasi olimpiniais medaliais.

ALEXANDRA KUDUKIS

Ar žinote, kada įvyko Žalgirio mūšis? Kada Darius ir Girėnas skrido per Atlantą? Ar galėtumėte padeklamuoti keletą Maironio poezijos posmų? Spėju, kad nedaugelis iš mūsų į visus šiuos klausimus galėtų atsakyti teigiamai. O Kristupas von Gravrock-Goes gali. Ir ne tik tai. Kristupas Specialiojoje olimpiadoje 2015 m. Los Angeles Lietuvai atstovavo su plaukikų komanda ir buvo apdovanotas dviem medaliais: sidabro – 50 m distancijoje, bronzą – 25 m. Jo atletiški sugebėjimai – tik nedidelė dalis jo galimybių. Los Angeles lietuviai stebėjo jį ir visą Lietuvos olimpinę komandą, galingą jos pasirodymą, ir visi pajuto jai daug dėkingumo ir pagarbos.

Norėjau jums papasakoti apie ypatingus vieno komandos sportininko talentus.

Apie Kristupą pirmą kartą išgirdau iš komandos vertėjos Aušros Venckus. Ji iš karto jį pristatė kaip nepaprastai šiltą ir užjaučiantį žmogų. Jis visada paklausia, ar galėtų kaip nors kam nors padėti, jis visada nori įsitikinti, ar viskas gerai. Kristupas visada su plačia geraširdiška šypsena ir švelniomis akimis, nuolat susirūpinęs kitų gerove. Tačiau neilgai trukus paaiškėjo, kad jis yra tikrai ypatingas žmogus. Kristupas, sėdėdamas savo vietoje autobuse, nuolat dalindavosi žiniomis apie išskirtinius senovės Lietuvos istorinius faktus, taip pat deklamavo lietuvių poetų eiles.

Pokalbis su Kristupu man buvo tikrai išskirtinė patirtis. Per mažiau nei trisdešimt minučių jis spėjo papasakoti Lietuvos istoriją nuo XII amžiaus, apie lakūnus Darių ir Girėną, taip pat apie savo meilę

Maironio poezijai. Kristupas suteikė man progą pasiklausyti jo deklamuojamų Maironio eilių. Beje, taip pat ir savo poezijos gabaliukų. Taip, jūs perskaitėte teisingai, jis deklamuoja ne tik daugybę Maironio eilėraščių, bet ir savo.

Kristupas gimė ir augo labai šiltoje šeimoje, kurią jungia tikra meilė. Mama Violeta ir tėtis Antanas vedę per 20 metų, gyvena šalia Kauno, dirba. Tėtis dalyvauja Lietuvos šaulių ir Savanorių sąjungų veikloje, mama – Žaliųjų judėjime ir krikščioniškuose „Alfa“ kursuose. Vyriausias brolis Einaras gyvena Los Angeles, turi sukūręs savo šeimą. Sesuo Izabelė mokosi Kauno Jėzuitų gimnazijoje, gieda bažnyčios chore. Mažiausias brolis Gustavas lanko darželį. Jie visi visapusiškai remia Kristupą. Kalbėdama su Violeta ir Antanu jutau jų tikrą meilę ir paramą savo sūnui. Tiesiog linksma žinoti, kad šis talentingas jaunuolis namie turi tokią tvirtą atramą.

Norėjau papasakoti jums tik apie vieną iš 13 stebėtinai talentingų sportininkų, kurie atstovavo Lietuvai Specialiosiose 2015 m. olimpinėse žaidynėse. Kiekvienas iš jų, vedamas meilės sportui ir Lietuvai, labai atkakliai ruošėsi šiam jėgų ir valios išbandymui. Mes galime jiems padėti ir remti juos jų regioniniuose renginiuose iki ateinančių pasaulio žaidynių Austrijoje 2017 m.

Aš turėjau garbės sutikti ir pasikalbėti su daugeliu Lietuvos menininkų – filmų kūrėjų, rašytojų bei politikų, tačiau niekada nebuvau tokia laiminga, kaip dabar – kai gavau galimybę pasikalbėti su Kristupu. Jis yra pavyzdys, kad žmogus gali pasiekti visko, ko tik labai siekia. Jis yra tikrai neeilinis žmogus. Jis yra puikus – stiprus, atletiškas, o svarbiausia – geras.

Siūlau paskaityti keletą Kristupo eilėraščių.

Jaunąjį plaukiką sveikina LR prezidentė Dalia Grybauskaitė.

Asmeninio albumo nuotraukos

KRISTUPAS VAN GRAVROCK-GOES

Akmenėlio liūdesys

Išbėgu į lauką ir girdžiu – akmenėlis verkia.
Akmenėli, kas gi tau nutiko?
Man liūdna, labai man saulės trūksta,
Aš nenoriu gulėt ant plikos žemės.

Pasiimu akmenėlį,
Nešu namo ir ant lovytės padedu –
Gulėk, akmenėli, gulėk, tavo širdelei bus malonu.

Pavasario juoko aidas

Bėgam! Į lauką –
Žaisti ir siautėti.
Bėgiosim, lakstysim
Ir pamatysim pavasario juoko aidą.

Aidas smarkus ir galingas –
Kaip senas ažuolo kamienas.
Ir girdim, kaip aidas aidi
Per miškus ir laukus.

Aidas aidi per visą kiemą!
Ten maži vaikai miega.
Man patinka, kad vaikus sapnai
Aplanko.

Ir pagaliau miškas aidi –
Samanoti medžiai,
Samanotų medžių viršūnės, –
Ir aidas juokiasi kiek gali.

Elnias

Miško platybėse
Laksto didelis elnias
Su ragų karūna.

Štai elnias,
Išgirdęs staigų šūvį
Ir šunų lojimą,
Skuodžia į miško tankmę.

Bet elnias sustojo
Ir pakėlė galvą, –
Dainuoja laisvės dainas.

Skaitau aš knygą

Skaitau aš knygą
Ir domiuosi tuo,
Nes knyga –
Nuostabus dalykas.

Paimu knygą –
Lyg beržo kamieną.
Aš knygą
Myliu ir mylėsiu.

Tirštas rūkas

Vėsus ir šaltas rytas ateina.
Tarp kalnų ir kalnelių pamatau
Didelį debesį atplaukiant.
Tėveli, pasakyk, kas tai?

Matai, vaikeli, tai rūkas,
Tirštas jis tikrai.
O kurgi jis plaukia?
Rūkas visur plaukia.

Rūkas vis tirštėja ir tirštėja,
O vidury jo pamatau aukso žiedą.
Kas čia? Ar aukso gabalas,
Ar brangakmenių skrynja?

Tėveli, kas rūkui nutiko?
Jis pradeda nykti.
Vaikeli, tu mano mielas,
Jis sklaidosi.

LIETUVA IR PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

Lietuvos ambasadorius prisistatė JAV prezidentui

Vilnius (Urm info) – Lietuvos ambasadorius JAV Rolandas Kriščiūnas rugsėjo 17 dieną įteikė skiriamuosius raštus JAV prezidentui Barack Obama. Po Baltuosiuose rūmuose vykusių iškilnių B. Obama ir Lietuvos ambasadorius aptarė dvišalius santykius, bendradarbiavimo planus gynybos ir saugumo srityse.

Paminklas karaliui Mindaugui ir karalienei Mortai

Vilnius („Draugo“ info) – Minint Baltų vienybės dieną, rugsėjo 20 dieną didžiausioje Agluonos Latvijoje bazilikoje atidengtas paminklas karaliui Mindaugui ir karalienei Mortai. Jis žymės Lietuvos karaliaus mirties vietą. Mindaugas su latgalių kilmės žmona Morta ir jų vaikais primena bendras lietuvių ir latvių šaknis.

Bronzinė beveik dvi tonas sverianti skulptūra atidengta Agluonos bazilikos šventoriuje. Iškilnėse dalyvavo Lietuvos ir Latvijos kultūros ministrai, abiejų šalių katalikų bažnyčios dvasininkai.

Vidmanto Gyliskio nuotr.

Prezidentas B. Obama padėkojo už aktyvų Lietuvos išitraukimą į regioninio saugumo klausimų aktualizavimą ir sprendimą, pabrėžė, besididžiuojantis JAV lietuvių bendruomene bei perdavė geriausių linkėjimų Lietuvos Respublikos prezidentei Daliai Grybauskaitei.

Istorinė legenda byloja, kad Mindaugo žmona Morta, latviškai vadinama Marta, buvusi kilmingo Latgalijos Medelonų pilies valdytojo duktė, o pats Mindaugas buvo palaidotas Agluonoje. Paminklą kūrė architektai Jonas Anuškevičius ir Vytenis Izokaitis, skulptorius Vidmantas Gyliskis. Paminklas karaliui Mindaugui Agluonoje iškilo Lietuvos ir Latvijos visuomenės bei kultūros darbuotojų iniciatyva. Mindaugas (apie 1200–1263 m.) – Lietuvos didysis kunigaikštis, pirmasis Lietuvos karalius (1253–1263). Jo vainikavimo Lietuvos karaliumi diena yra Lietuvos valstybinė šventė.

Kviečia gilinti žinias apie baltiškąsias apeigas

Vilnius (Alkas.lt) – Saugomų teritorijų Nacionaliniame lankytojų centre Antakalnyje prasideda Romuvos rengiami Baltų kultūros ir religijos mokyklos užsiėmimai. Šių mokslo metų mokyklos užsiėmimai bus skirti Romuvos apeigoms: bus nagrinėjamos jų religinės, filosofinės, psichologinės prasmės, gilinamasi į apeigų istorines ir dabarties raiškos formas, lyginama su artimų ir tolimų kaimynų tradicijomis. Paskaitų dalyviai bus supažindinti su baltų Dievų gerbimo apeigomis, šeimos ir kalendorinių švenčių apeigų ciklais. Bus nagrinėjami baltų religijos ir mitologijos šaltiniai, aptariama apeiginių veiksmų paskirtis ir prasmė.

Senojo baltų tikėjimo religinė bendrija Romuva nuolatos skleidžia baltiškąją kultūrą rengdama stovyklas, šventes ir Baltų mokyklą. Baltų mokykla, skirta istorinėms baltų religijos ir mitologijos studijoms, buvo pradėta rengti 2011 metais Romuvos Krivio Jauniaus – Jono Trinkūno pastangomis.

Prekyba žmonėmis nemažėja

Vilnius (Lrs info) – Kovą su prekyba žmonėmis vis dar pralaimime, sako Lietuvos „Caritas“ atstovė, pagalbos prostitucijos ir prekybos žmonėmis aukoms koordinatore Kristina Mišinienė. „Mes vis iš paskos einame prekybai žmonėmis, prekybai vaikais, galbūt valstybės tarnyboms sunkiau tai pripažinti, bet mes nevyriausybiniame sektoriuje matome, kad, deja, šitą kovą mes šiandien pralaimime“, – sakė K. Mišinienė. Iššūkius kovojant su prekyba žmonėmis šią savaitę susirinkę ekspertai aptarė tarptautinėje konferencijoje, kurią surengė visuomeninė organizacija „Gelbėkit vaikus“ kartu su Seimo Žmogaus teisių komitetu. „Gelbėkit vaikus“ generalinė direktorė Rasa Dičpetrienė pabrėžė, jog tokio pobūdžio nusikaltimai darosi vis įvairesni – jei anksčiau prekybos žmonėmis aukomis daugiausiai tapdavo moterys, šiuo metu į nusikaltėlių tinklą pakliūna ir pornografijai išnaudojami vaikai, vagiliauti verčiami

paaugliai ir t.t. „Anksčiau mes galvojome, kad prekyba žmonėmis – tai lygu seksualiniam išnaudojimui, dabar tos formos darosi išradingesnės, pvz., paauglių išvežimas vagiliauti, priverstinės vedybos“, – kalbėjo R. Dičpetrienė. Spaudos konferencijoje dalyvavęs Jungtinės Karalystės kovos su šiuolaikine vergove komisaras Kevin Hyland pabrėžė, jog prekybos žmonėmis nusikaltimai – tarptautino masto reiškinys, paliečiantis ne vieną atskirą valstybę, todėl bendradarbiavimas kovojant su tokiais nusikaltimais ypač svarbus. Jis patvirtino anksčiau skelbtą informaciją, kad pernai Didžiojoje Britanijoje galėjo būti 69 lietuviai, kurie tapo šiuolaikinės vergovės aukomis. Pasak komisaro, dažniausiai tokie žmonės dirba žemės ūkio, maisto gamybos sektoriuje, tačiau fiksuota ir išskirtinių atvejų – pvz., kai žmonės buvo verčiami rinkti labdarą.

Putinas steigs karinę bazę Baltarusijoje

Vladimiras Putinas susitiko su Aleksandru Lukašenka. AFP/Scanpix nuotr.

Minskas (BNS) – Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas užsiminė apie savo ketinimą steigti rusų karinių oro pajėgų bazę kaimyninėje Baltarusijoje ir toks žingsnis neabejotinai sukels nerimą Lenkijai ir Baltijos valstybėms. V. Putinas nurodė Rusijos gynybos ministerijai, dalyvaujant Rusijos užsienio reikalų ministerijai, surengti derības su baltarusių kolegomis ir pasirašyti pasiektą susitarimą. Baltarusijos prezidentas Aleksandras Lukašenka nekomentavo V. Putino iniciatyvos. Abu prezidentai rugsėjo 18 dieną buvo susitikę Sočyje Rusijos pietuose. Rusija Baltarusijoje turi radiolokatorių ir karinio jūrų laivyno komu-

nikacijų objektą, bet planuojamas objektas būtų pirmoji bazė. Baltarusija yra pageidaujama vieta Rusijai, nes ribojasi su Ukraina ir trimis Europos Sąjungos bei NATO narėmis: Lietuva, Latvija ir Lenkija. A. Lukašenka, kuris stengėsi gerinti Baltarusijos santykius su Vakarais, laikėsi neutraliai dėl Ukrainoje vykstančio konflikto tarp provakarietiškos vyriausybės Kijeve ir Rusijos remiamų separatistų šalies rytuose. Akivaizdu, kad Kremlius tikrai privertė Lukašenką, – sako ekspertai. Baltarusija yra visiškai priklausoma nuo Rusijos ir turi kažkaip sumokėti už pigią Rusijos naftą, dujas ir kreditus.

Ar džihadistai slapstosi tarp pabėgėlių

Paryžius (BNS) – Vis garsiau perspėjama, kad smurto išpuolių siekiantys surengti džihadistai galbūt mėgina prasmukti į Europą apsimitę pabėgėliais, bet analitikai atkreipia dėmesį, kad ekstremistams nebūtina sėsti į palaikes gumines valtis, norint patekti į Senąją žemyną. Politikai jau kelias pastarąsias savaites skelbė perspėjimus dėl grėsmės, kad kraujo ištroskę radikalai galbūt plūsta į Europą kartu su daugybe nevilties apimtų migrantų, ir netgi popiežius Pranciškus kalbėjo apie infiltracijos riziką. Ekspertai sutinka, kad toks scenarijus nėra neįmanomas, bet argumentuoja, jog tokioms ekstremistų grupuotėms kaip „Islamo valstybė“ prieinamos daug parankesnės galimybės pasiekti Europos Sąjungą, kur jie galėtų surengti išpuolį. „Manau, šis susirūpinimas yra labai pagrįstas, bet svarbu atminti, kad toje grupuotėje kaunasi daug ES pi-

liečių, turinčių galiojančius pasus, kurie potencialiai galėtų grįžti (į Europą), pasinaudoję įprastomis priemonėmis“, – sako analitinės organizacijos „IHS Jane’s Terrorism and Insurgency Centre“ ekspertas Matthew Henman. Tačiau jis atkreipė dėmesį, kad šia galimybe pasinaudoję kovotojai galėtų būti išaiškinti, tuo tarp pabėgėlių ryšių su kovotojų grupuotėmis patikrinti beveik neįmanoma. ES kovos su terorizmu vadovas Gilles de Kerchove kovą paragino būti budresnius prie Bendrijos išorinių sienų, sakydamas, kad „palyginti lengva patekti į Europos Sąjungą, išiliejus į pabėgėlių srautą“. Siemet jau daugiau negu 430 tūkst. migrantų, kurių daugelis yra pabėgę nuo karų Sirijoje ir Afganistane, atplaukė į Europą per Viduržemio jūrą, kai dešiniojo sparno politikai stengėsi atkreipti dėmesį į grėsmes, susijusias su šiuo antplūdžiu.

Kuba paskyrė ambasadorių JAV

Washingtonas (Faktai.lt) – Kuba po 54 metų paskyrė ambasadorių JAV. Tai turėtų dar labiau pagerinti dviejų šalių santykius. Tikimasi, kad Washingtonas netrukus praneš, kas eis JAV ambasadoriaus pareigas Havanėje. Ch. Kaban paskirtas eiti ambasadoriaus pareigas Washingtone tuo metu, kai Kuba ruošėsi popiežiaus Pranciškaus vizitui. Be to, Kubos vadovas Raul Castro vyks į New Yorką,

kur sakys kalbą Jungtinėse Tautose (JT). Tai bus pirmoji Kubos prezidento kelionė į JAV nuo 1995 metų, kai Fidel Castro, vyresnis R. Castro brolis, kalbėjo prieš JT atstovus. Po daugiau nei 50 metų JAV ir Kuba 2014 m. gruodį sutarė atkurti diplomatinius ryšius. Sausio viduryje JAV vadovas Barack Obama išbraukė Kubą iš terorizmą remiančių šalių sąrašo.

„Lituanica II“ skrydžiui per Atlantą – 80 metų

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Rugsėjo 21–22 dienomis sukanka 80 metų nuo to laiko, kai lietuvių kilmės Jungtinių Amerikos Valstijų lakūnas Feliksas Vaitkus lėktuvu „Lituanica II“ perskrido Atlanto vandenyną, taip siekdamas pakartoti ir iki galo įvykdyti dvejis metais anksčiau Atlantą įveikusių, bet Lenkijoje žuvusių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydį. Atlantas ir šysyk buvo įveiktas, bet Lietuvos lakūnas nepasiekė – jis nusileido Airijoje, Ballinrobe miestelyje. F. Vaitkus tapo šeštuoju lakūnu aviacijos istorijoje, kuris vienas perskrido vandenyną. Tais metais tai buvo vienintelis toks skrydis.

80 metų sukaktis – gera proga prisiminti šį skrydį ir jį įvykdžiusį lakūną. Šių eilučių autorius prieš kelerius metus „Drauge“ jau yra pasakojęs savo apsilankymo vienintelio F. Vaitkaus sūnaus Philip Waitkus namuose Kohler mieste Wisconsin valstijoje, kur saugoma daug skrydžio relikvijų išpūdžius. Artėjant skrydžio sukakčiai, savo laiške žurnalistui lakūno sūnus atsakė dar į kelis klausimus.

Okupacijos metais Lietuvoje apie šį istorinį skrydį nebuvo kalbama ir jis pamažu grimzdo užmarštin. Buvo tik keletas kolekcionierių, kurie tyliai ir kruopščiai rinko medžiagą apie „Lituanica II“, domėjosi skrydžio detalėmis. Daugiausia apie F. Vaitkų medžiagos sukaupė Kauno aviacijos muziejaus darbuotojas Jonas Čepas, kuris dar sovietmečiu, 1985 metais Kauno profsąjungų rūmuose surengė pirmąją skrydžio 50-mečiui skirtą parodą.

Šiomis dienomis aplankius J. Čepą Kaune, jis Aviacijos muziejuje rengė naują, 80-mečio sukakčiai skirtą parodą. Renginys muziejuje vyks rugsėjo 25-ąją, jo metu bus prisiminta šio transatlantinio skrydžio istorija, pristatyta paroda, kurioje bus ir naujų, labai unikalių ir dar nematytų eksponatų, taip pat bus parodytas naujas dokumentinis J. Čepo ir Stasio Dargio filmas „Vienas per Atlantą“, sukurtas jau anksčiau šių asmenų parengto dviejų dalių filmo pagrindu.

„Tada, kai parengiau pirmąją parodą, vienoje nuotraukoje teko pridengti ant F. Vaitkaus krūtinės buvusį Skautų svastikos ordina, kuriuo jis po skrydžio buvo apdovanotas Lietuvoje. Kai paroda buvo perkelta į tuometį Aviacijos sporto visuomeninį muziejų, iš jos teko išimti kelias nuotraukas, kuriose buvo užfiksuotas apdovanojimo šiuo ordinu momentas. Tokie buvo laikai, o kai parašiau straipsnį su nuotraukomis apie šią parodą ir patį lakūną, keli laikraščiai atsisakė spausdinti ir tik tuometis partinis oficiozas ‘Tiesa’ įdėjo gerokai sutrumpintą straipsnelį be jokių iliustracijų“, – prisiminė J. Čepas.

Jis buvo gal 16 metų, kai pradėjo rinkti pašto ženklus, kitą medžiagą ir ta kolekcionieriaus aistra išliko visą gyvenimą. Metai po metų muziejininkas rinko fotografijas, iškarpas iš straipsnių, bet apie F. Vaitkų sovietmečiu nebuvo jokių duomenų, buvo visiškai neaišku, kaip jo likimas susiklostė po

F. Vaitkus prie lėktuvo.

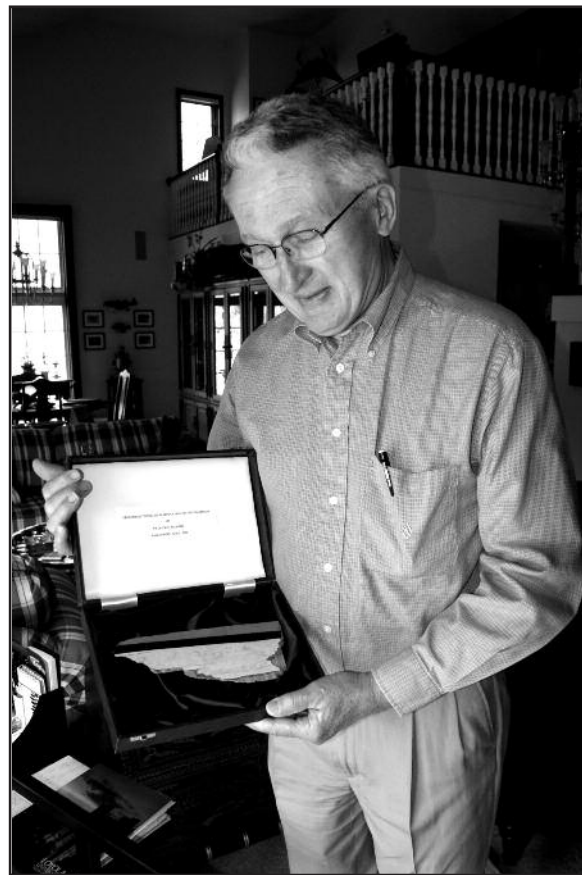
J. Čepo archyvo nuotr.

skrydžio per Atlantą.

„Kai pavyko užmegzti ryšius su lakūno sūnum, gyvenančiu Amerikoje, gavau daugybę neįkainojamos medžiagos, ir ją panaudojau kurdamas dokumentinius filmus apie F. Vaitkų. Sūnus sukopijavo ir man atsiuntė daug istorinių dokumentų, filmuotos medžiagos, nuotraukų. Itin daug medžiagos yra išlikę iš F. Vaitkaus apsilankymo Lietuvoje po istorinio skrydžio 1935 metų spalio-lapkričio mėnesiais. Iš tos medžiagos atsirado keli filmai, kuriuose panaudota daug labai įdomios medžiagos ir apie patį skrydį, ir lakūną“, – pasakojo J. Čepas.

Po nesėkmingai susiklosčiusio pirmojo skrydžio per Atlantą lietuviai pradėjo galvoti, kaip tą skrydį pakartoti, juolab kad ir garsiajame S. Dariaus ir S. Girėno testamente buvo rašoma, kad tas skrydis turi įkvėpti naujiems žygiams vardan Lietuvos. Jau tais pačiais 1933 metais pradėta mąstyti, kas ir kaip galėtų pakartoti skrydį, buvo įkurta Amerikos lietuvių transatlantinio skridimo sąjunga (ALTASS), kuri surado ir lakūną – lietuvių kilmės Juozą Janušauską, vadinusį save Joseph R. James. Jis buvo vienas pirmųjų Amerikos civilinės aviacijos lakūnų. Ši kandidatūra atkrita, nes lakūnas vėliau iškėlė papildomus finansinius reikalavimus, be to, norėjo, kad oficialiai nebūtų minimas jo lietuviškas vardas.

Tada buvo pasirinktas Feliksas Vaitkus, kurio tėvai, kilę iš Žemaitijos, į Ameriką atvyko 1904 metais, prieš tai kurį laiką gyvenę Rygoje, Latvijoje. Čikagoje jie apsigyveno Bridgeporto lietuvių kolonijoje, lakūno tėvas čia įsigijo vandentiekio remonto

P. Waitkaus rankose – airių dovanota lėktuvo nuolauža su tėvo įrašų kitoje pusėje. A. Vaškevičiaus nuotraukos

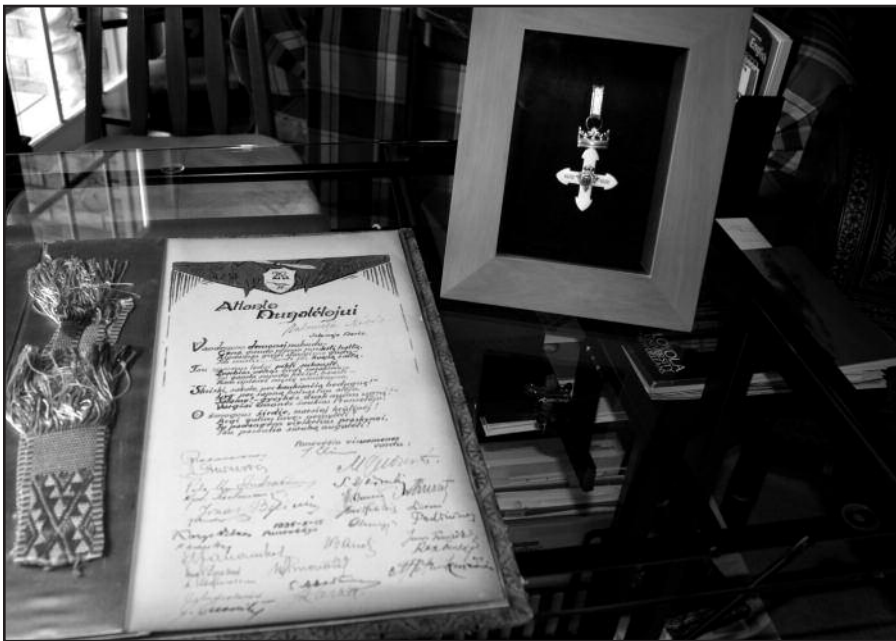
dirbtuvę. Feliksas Vaitkus turėjo du brolius ir seserį. Jis anksti susidomėjo aviacija, mokėsi University of Chicago, Aviacijos mokykloje Californijoje, tarnavo Amerikos oro pajėgose.

Skrydis per Atlantą buvo planuojamas dar 1934 metais, bet užtruko lėktuvo parengimo darbai, kurių nemažą dalį atliko pats mechaniko diplomą turėjęs F. Vaitkus ir jo uošvis Anton Brotz, be to, trūko ir finansų. Lėktuvas buvo aprūpintas radiokompasu – apie tokį įtaisą S. Darius ir S. Girėnas galėjo tik svajoti, nes tuomet JAV karinė žvalgyba jį laikė paslapyje. Lėktuvo rekonstrukcija kainavo apie 20 tūkstančių dolerių, kitos išlaidos siekė dar 10 tūkstančių – skaičiuojama, kad dabartinėmis kainomis išlaidos sudarė apie 2 milijonus dolerių.

Yra išlikęs F. Vaitkaus laiškas, kurį jis parašė ruošdamasis istoriniam skrydžiui ir kurį galima prilyginti garsiajam S. Dariaus ir S. Girėno „Testamentui“. Šiame laiške, kuris 1935 metų vasario 4-ąją buvo išspausdintas „Lietuvos aide“, lakūnas rašo labai svarbius dalykus:

„Nors mes čia Amerikoje ir senoji, ir jaunoji karta, prie kurios ir aš priklausau, kalbame svetima kalba, nors kai kuriems iš mūsų Lietuva yra tik akyse sukurtas vaizdas iš mūsų tėvų pasakojimų, bet mes jaučiame, kad ji yra brangi realybė, kuriai mes jau nieji nulenkiame galvą. Nors mes dienos šviesą išvydome toli, 4 000 mylių nuo jos krantų, bet jaučiame, kad ji yra artima ir kad jos dalelė plaka mūsų širdyse.

Aš tikiu, kad „Lituanica II“ skrydis sumažins tą

P. Waitkus namuose saugo daug skrydžio relikvijų.

J. Čepas ruošia naują parodą apie F. Vaitkaus skrydį. Lakūno palinkėjimai Lietuvai.

didelį tarpą tarp mūsų amerikiečių ir artimųjų Lietuvoje ir kad ji suartins du tolimus krantus: aš tikiu, kad Lietuva, kai išvys lėktuvą virš Kauno aerodromo, supras, kad mes jos neužmiršime ir kad mes esame lietuviai. Jei šis skrydis pasiseks, o tuo aš neabejoju, tai padarysiu Lietuvai gražiausią komplimentą, kokį tik galėčiau padaryti, kad atskridęs galėčiau pasakyti: aš esu lietuvis”, – rašoma tame laiške.

Tačiau likimas susiklostė kitaip ir „Lituanica II” Kauno aerodromo neįvydo – kai po audringos vasaros galiausiai rugsėjo 21-ąją ryte lėktuvas pakilo iš to paties Floyd Bennet Field aerodromo iš kurio skrido ir S. Darius ir S. Girėnas, po 22 valandų skrydžio jis nusileido Airijoje, Ballinrobe mieste. Ukininko laukuose – buvo įveikta du trečdaliai viso kelio. Leidžiantis „Lituanica II” pasviro ant šono, ją pagavo vėjo gūsis, nulūžo sparno galas, nukentėjo važiuoklė, kitos dalys.

Vėliau lakūnas aiškino, kad nutarė leistis, nes nebuvo tikras, ar pakaks kuro, be to, kuro bakas tikriausiai buvo kiauras. Skrendant 4 kilometrų aukštyje lėktuvas apledėjo, ir tik nu-

Kauno. Po skrydžio lakūnas per Londoną ir Berlyną 1935-ųjų spalio 2 d. pirmą kartą atvyko į tėvų žemę. Kaune besileidžiantį lėktuvu „ANBO IV” jį sutiko keliolikos tūkstančių žmonių minia, ir iki pat lapkričio 7 dienos, kol viešėjo Lietuvoje, jis tiesiog maudėsi šlovės spinduliuose. Sutiktas oro uoste jis gerokai sutriko pamatęs tokią minią žmonių ir atsiprašė, kad buvo paruošęs kalbą, bet tas lapukas kažkur pasimetė...

„Tai, ką lietuviai buvo paruošę legendiniams S. Dariui ir S. Girėnui, visą tą džiaugsmą jie atidavė dabar. Anie lakūnai į Kauną grįžo karstuose, o čia buvo gyvas žmogus, kurį buvo galima paliesti, pašnekinti. Iš tos viešnagės Lietuvoje yra išlikę ištisi albumai nuotraukų, kuriuos saugo lakūno sūnus”, – sakė J. Čepas.

Tuos albumus lakūno sūnaus P. Waitkus namuose vartė ir „Draugo” žurnalistas. Daugybės sveikinimų, lietuviškų užrašų jis nesupranta, tad džiaugėsi kiekvienu išverstu žodžiu ir fraze, kiekvienu paaiškinimu.

Per tą daugiau nei mėnesį Lietuvoje, kai po kelių dienų prisijungė ir žmona Martha, Vaitkai aplankė daug Lietuvos miestų, lakūnui Prezidento Antano Smetonos įsaku buvo įteiktas Vytauto Didžiojo III laipsnio ordinas, Valstybės teatre iškilmingo priėmimo metu dovanų jis gavo tautinę juostą su sidabrine lyra, o žmonai buvo įteikti gintaro karoliai – šios relikvijos dabar taip pat saugomos Kohler mieste.

Kauno centriniam paštui lakūnas perdavė atskraidintus laiškus, kalbėjo ir apie skrydį pasakojo per Lietuvos radiją, priėmė Skautų svastikos ordiną, tėvų gimtinėje Gruzdžiuose ir Žagarėje dalyvavo iškilmėse, kurių metu jo vardu buvo pavadintos šių miestelių gatvės. F. Vaitkus dar susitiko su tuo metu Lietuvoje viešėjusiu kitu transatlantiniu lakūnu prancūzu Dieudonne Costes ir abu kartu jie pagerbė balzamuotus S. Dariaus ir S. Girėno palaikus. Jis dar spėjo papozuoti būriui Lietuvos dailininkų – tapytojų ir skulptorių ir netrukus išvyko į Ameriką, vis kartodamas, kad visur, kur tik bus, nuolat dirbs Lietuvos labui.

Vėliau F. Vaitkus baigė filosofijos studijas University of Chicago, studi-

F. Vaitkaus biustas.

javo technologijos institute, 1940 metais buvo pašauktas į karinę tarnybą ir paskirtas Seattle mieste gaminamų karinių serijinių lėktuvų Boeing pilotu-bandytoju, per šešerius metus išbandė daugiau kaip 1 000 karinių lėktuvų.

Pasitraukęs iš karinės tarnybos, jis dirbo Boeing bendrovėje inžinieriumi, o prasidėjus Korėjos karui 1951 m. buvo pašauktas į karinę tarnybą, tarnavo Northon aviacijos bazėje Californijoje, vėliau perkeltas į Vakarų Vokietiją, kur netikėtai 1956 m. liepos 25 d. ištiktas širdies priepuolio mirė. F. Vaitkus palaidotas Kohler kapinėse, netoli sūnaus namų, čia ilsisi ir jo žmona Martha, kuri mirė 2004 metais, eidama 101-uosius metus.

„Lituanica II” likimas susiklostė tragiškai – po skrydžio per Atlantą lėktuvas buvo pervežtas į Lietuvą, jį kaip svarbią relikviją įsigijo Lietuvos vyriausybė, ir po remonto 1937 m. lėktuvas vėl ėmė skraidyti. Prasidėjus Lietuvos okupacijai, jis pateko į Raudonosios Armijos rankas, atsidūrė Šilėnų poligone, o čia pasitarnavo taikiniu raudoniesiems ir buvo subombarduotas.

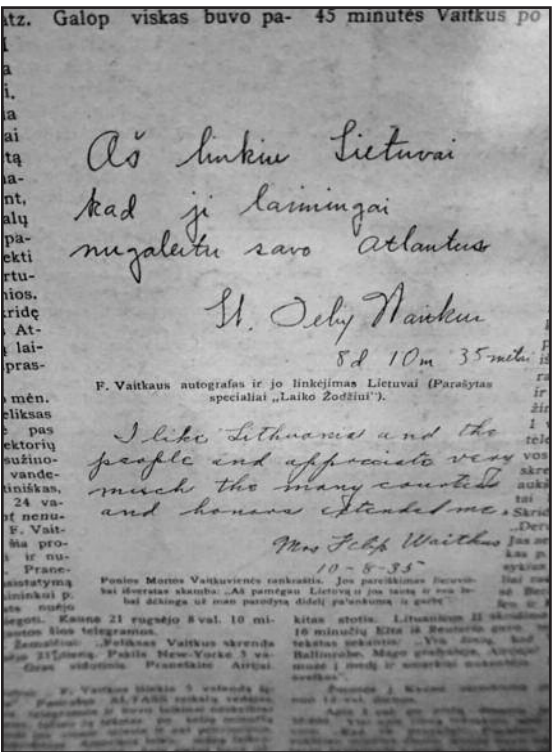
Šiandien Lietuvos aviacijos muziejuje Kaune yra nemažai eksponatų apie „Lituanica II” skrydį. J. Čepas džiaugiasi, kad muziejus turi šio lėktuvo variklio gaubto dalelę, gautą iš Airijos. Iš Ballinrobe į muziejų buvo atvykęs ir šio skrydžio tyrinėtojas Patsy Murphy, kuris papasakojo, kad vietos ūkininkas, kurio žemėje nukrito lėktuvas, savo daržinėje 70 metų saugojo nemažą jo detalę. Kai 2009 metais čia apsilankė ir pats P. Waitkus, dovanų jis

gavo medinę „Lituanica II” nuolaužą su tėvo ranka padarytu įrašu.

P. Murphy papasakojo, kad domėtis skrydžiu pradėjo, kai netikėtai aptiko senas nuotraukas su kažkokiu baltu lėktuvėliu, apie kurį nieko nežinojo. Pradėjus domėtis, atsiskleidė visa istorija, o jau 2007 metais čia buvo surengtas didelis F. Vaitkaus šimtmečio minėjimas, lauke, kur nukrito lėktuvas, pasodinti trys iš Lietuvos atskraidinti ažuoliukai, atidengtas skulptoriaus Juozo Šlivinsko sukurtas laikinasis ženklas.

Šiomet, minint istorinio skrydžio 80-metį, rugsėjo 25–27 dienomis Ballinrobe vyks Airijos lietuvių sąskrydis „Mums vis dar reikia sparnų”, kurio globėja yra Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė. Rugsėjo 26 d. bus atidengtas paminklas F. Vaitkaus skrydžiui atminti – „Lituanica II” replika, kurį dovanoja Tarptautinis lietuvių heraldikos fondas, o anksčiau sukurtas paminklinis ženklas bus perkeltas į tą lauką, kuriame prieš 80 metų leidosi „Lituanica II”.

P. Waitkus, sukakties išvakarėse „Draugo” žurnalisto paklaustas, ką jam reiškia ši data, atsakė, kad jo tėvas buvo kuklus žmogus, šios sukakties neminėjęs, apie istorinį skrydį nemėgęs daug kalbėti, tad ir dabar šeima kažkokių minėjimų neplanuoja. Ankstesnių pokalbių metu lakūno sūnus buvo pareiškęs norą aplankyti Lietuvą, tačiau dabar 76 metų vyras teigia, kad tokiai kelionei jau nebūtų jėgų.

Lakūno palinkėjimai Lietuvai.

sileidus į 1,5–2 kilometrų aukštį ledas nutirpo, bet tada tris valandas pliaupė lietus ir F. Vaitkus nieko nematė, galėjo tik pasikliauti prietaisais. Jis nepasitikėjo lėktuvu, gali būti, kad neatlaikė ir psichologinės įtampos tokiomis sąlygomis, nes nusileidus Ballinrobe laukuose, prieš tai išbaidžius tris arklius, lėktuvo kuro bake dar buvo 640 litrų degalų, kurių tikrai būtų pakakę iki

satlantiniu lakūnu prancūzu Dieudonne Costes ir abu kartu jie pagerbė balzamuotus S. Dariaus ir S. Girėno palaikus. Jis dar spėjo papozuoti būriui Lietuvos dailininkų – tapytojų ir skulptorių ir netrukus išvyko į Ameriką, vis kartodamas, kad visur, kur tik bus, nuolat dirbs Lietuvos labui.

Vėliau F. Vaitkus baigė filosofijos studijas University of Chicago, studi-

„Lituanica II” modelis Lietuvos aviacijos muziejuje.

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ

SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708–361–5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.

VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773–229–9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

DR. PAUL KNEPPER

Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312–337–1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.

AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815–741–3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS

DR. DAIVA BIDVA

DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708–598–8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai

4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
25 E Washington, Ste 1121,
Chicago, IL Tel. 708–422–8260

Artėja Prezidento V. Adamkaus bibliotekos atidarymas

Prezidentinės bibliotekos kūrėjai džiaugiasi prasidėjusia muziejaus rekonstrukcija ir lietuvių išeivijos parama. Šie metai Prezidento Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus entuziastams įsimins kaip labai reikšmingas prezidentinės bibliotekos kūrimo etapas. Birželį prasidėjo pastato rekonstrukcijos darbai. Biblioteka-muziejus įsikurs Kauno miesto centre, S. Daukanto gatvėje, istoriniame name, kuriame tarpukariu buvo Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija.

1910 m. pastatytas istorinis pastatas S. Daukanto g. 25 turi daug unikalių ir saugotinų kultūros paveldo vertybių – originalių medinių durų, langų, autentiškų architektūros dekorų detalių, interjero puošybos elementų ir langinių. Šiam kultūros paveldo objektui suteiktas regioninio reikšmingumo lygmuo. Vertingosios ir saugotinos namo savybės restauruojamos arba keičiamos identiškais siekiant išlaikyti namo savitumą ir autentišką.

Rekonstrukcijos metu bus sutvarkytas namo stogas, fasadas ir vidus, įrengta palėpė ir liftas, atnaujinta skaitykla. Po remonto specialiai tam pritaikytose patalpose bus įrenginėjama prezidentinės bibliotekos ekspozicija. Iki šiol naudojimui nepritaikytoje palėpėje atsiras bibliotekos-muziejaus personalo patalpos. Rekonstrukcijos projekto autorius – architektas Gintaras Balčytis.

Viešųjų pirkimo procedūros nugalėtojai ir bibliotekos-muziejaus rangovais tapo UAB „Avona“. Įmonė statybos versle veikia jau dvidešimt metų. Ji dalyvavo rekonstruojant svarbius ir istoriškai vertingus pastatus, statė naujus ypatingos paskirties statinius. Konkurso nugalėtojas atitiko keliamus kvalifikacinius reikalavimus ir pateikė mažiausios kainos pasiūlymą.

Nuo veiklos pradžios biblioteka sulaukė gausaus būrio dosnių žmonių ir įmonių, kurie skyrė įvairaus dydžio paramą darbu ar pinigais. Bibliotekos rėmėjų sąrašas po rekonstrukcijos jis puikuosis garbingoje vietoje muziejuje.

Šiais metais biblioteką pasiekė labai svarbi parama iš lietuvių išeivijos. Jungtinių Amerikos Valstijų ir kitų šalių lietuvių žavi mintis, kad biblioteka-muziejus daug dėmesio skiria lietuvių išeivijos istorijai. Juolab kad rekonstruotame pastate bus tęsiama Lietuvių išeivijos instituto veikla.

Solidžios paramos biblioteka-muziejus sulaukė iš Kazickų šeimos fondo. Šviesios atminties Juozas Kazickas apie V. Adamkaus prezidentinės bibliotekos idėją sužinojo vienas pirmųjų ir nuo pat pradžios buvo didelis jos entuziastas. Jis ragino nesustoti, siekti tikslo sukurti pirmąją prezidentinę biblioteką Europoje.

Šią vasarą prezidentinėje bibliotekoje apsilankė Kazickų šeimos fondo valdybos pirmininkė ir prezidentė Jūratė Kazickaitė. Svečius priėmė bibliotekos-muziejaus valdybos narys prof. Egidijus Aleksandravičius bei įstaigos direktorius Arūnas Antanaitis. Taip pat biblioteką-muziejų aplankė Kazickų šeimos fondo Niujorko biuro direktorė Neila Baumilienė.

Prezidentinė biblioteka sulaukė gerų žinių iš

Čia įsikurs Prezidento V. Adamkaus biblioteka.

VšĮ Prezidento V. Adamkaus bibliotekos-muziejaus nuotr.

Lietuvių Fondo – vieno didžiausių lietuviškų fondų užsienyje, nuolatinio užsienio lietuvių veiklos rėmėjo. Fondo pelno skirstymo komitetas dar kartą paskyrė bibliotekai-muziejui paramą.

Dar viena dosni 25 tūkst. JAV dolerių parama atkeliavo iš Horizons foundation INC. Išeivijos visuomenininko Liūto Mockūno prieš kelis dešimtmečius įkurtas fondas „Akiračių“ mėnraščiu remti ir išlaikyti šiuo metu uždarinėjamas. Fondo reikalus tvarkantis Vytautas Germanas dalį lėšų paskyrė Prezidento V. Adamkaus bibliotekos-muziejaus reikalams. Be tikrai svarbios praktinės naudos, „Akiračių“ fondo parama yra svarbi ir simboliškai. V. Adamkus, „Santaros-Šviesos“ judėjimas ir „Akiračių“ mėnraštis buvo ir yra artimi liberalios demokratijos, pagarbos žmogui idėjomis, kurių plėtra ir skleidimu rūpinasi Prezidento V. Adamkaus biblioteka-muziejus.

Viešosios įstaigos Prezidento V. Adamkaus biblioteka-muziejus steigėjai yra Prezidentas V. Adamkus, Kauno miesto savivaldybė ir Vytauto Didžiojo universitetas.

Prezidentinės bibliotekos misija – ne tik memorializuoti V. Adamkaus gyvenimą bei veiklą, bet

ir tapti inovatyviu kultūros ir mokslo židiniu, kur mokslininkai, jaunoji karta galės gilinti specialias žinias, susijusias su Lietuvos ir lietuvių išeivijos istorija. Tokio pobūdžio institucijos veikia JAV, kurios įkuriamos kiekvieno buvusio prezidento gimtinėje. V. Adamkus yra pasiryžęs bibliotekai-muziejui patikėti savo turimą knygų ir meno kolekciją ir kitus daiktus. Europoje tai bus pirmoji prezidentinė biblioteka. Minint Lietuvos Nepriklausomos valstybės 100-metį jos atidarymas bus svarbus akcentas ir Lietuvai, ir Kaunui, kur prieškarui buvo klojami valstybės pamatai.

ELTA

„DRAUGO“

prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: **administracija@draugas.org** ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

SKAITYKITE „DRAUGĄ“ GREIČIAU!

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA, UKRAINA, RUMUNIJA

Siuntinių paėmimas iš namų: **630-774-2136**
Asmeninių siuntų tel.: **708-907-3000**

SIUNTINIŲ PRIĖMIMO VIETOS

NALIA **Granitex** 704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126 Tel: 630-888-1838

NALIA **Biomed** 360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6676

NALIA **Biomed** 2 4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706 Tel: 773-656-2430

NALIA **Galos Caves** 6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634 Tel: 773-283-7701

NALIA **Extreme Exteriors** 3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176 Tel: 847-671-1155

NALIA **Excel Insurance** 5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700

Atlantic Express Chicago 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7919

Smliga 2819 83rd St. Darien, IL 60501 Tel: 630-427-0929

Lithuanian Plaza 9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465 Tel: 708-599-0666

Kunigaikščių Uželgia 6312 S. Harlem Ave., Summit, IL 60501 Tel: 708-504-5622

Rūta 6561 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-964-7882

Always With Flowers 1138 B S. State St., Lemont, IL 60439 Tel: 630-257-0330

Eurus Deli 22 W. 535 Butlerfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-169-4290

Wonders of Nature 714 S. Buffalo Grove Rd., Buffalo Grove, IL 60089 Tel: 847-793-1000

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą **1-708-599-9680**

Centrinio ofiso adresas: **8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455**

Lietuvos krepšininkams – sidabras

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė stebėjo Lietuvos vyrų krepšinio rinktinės Europos čempionato finalines varžybas, vykusias rugsėjo 20 d. Lilyje (Prancūzija). Roberto Dačkaus nuotr.

Atkelta iš 1 psl.

Lietuvos rinktinė 1937, 1939 ir 2003 metais tapo Europos čempione, 1995 ir 2013 metais iškovojo sidabro medalius, o 2007-aisiais – bronzos.

Sidabro medalius Europos vyrų krepšinio čempionate iškovoję mūsų šalies krepšininkai pirmadienį buvo iškilmingai sutikti Vilniaus Rotušės aikštėje.

Trenerio Jono Kazlausko vadovaujamai Lietuvos komandai Senojo žemyno pirmenybėse atstovavo Mindaugas Kuzminskas, Artūras Milaknis, Paulius Jankūnas, Mantas Kalnietis, Jonas Valančiūnas, Antanas Kavaliauskas, Lukas Lekavičius, Domantas Sabonis, Renaldas Seibutis, Deividas Gailius, Robertas Javtokas ir Jonas Mačiulis. Tiesa, pastarasis iš karto išvyko į Madrido „Real“ (Ispanija) klubą.

„Noriu padėkoti jums už parodytą stebuklą. Jūs įrodėte, kad esate vieni stipriausiu šiame žemyne. Jus vedė tikėjimas savo jėgomis, noras nugalėti ir meilė Lietuvai“, – krepšininkus

sveikino ministras pirmininkas Algirdas Butkevičius. Premjeras komandai įteikė simbolinį 69,48 tūkst. eurų čekį.

Kauno miesto meras Visvaldas Matijošaitis įteikė čekį dar solidesnei 100 tūkst. eurų sumai.

„Dainoje dainuojama: ‘Mums nesiseka septynis metus iš eilės’, bet mums septynis kartus pasisekė – mes olimpinėse žaidynėse“, – krepšininkų pasirodymu džiaugėsi Vilniaus miesto meras Remigijus Šimašius. Lietuvos rinktinė Senojo žemyno pirmenybėse iškovojo septynias pergales ir patyrė du pralaimėjimus.

Rinktinės narius taip pat sveikino Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) prezidentė Daina Gudžinevičiūtė, Kūno kultūros ir sporto departamento (KKSD) generalinis direktorius Edis Urbanavičius.

„Ačiū sirgaliams už palaikymą, kurį jautėme nuo pat pirmųjų rungtynių. Žaidžiame dėl Lietuvos ir dėl jūsų“, – sakė Lietuvos rinktinės vyriausiasis treneris J. Kazlauskas.

ELTA

Lietuvos sirgaliai finale.

A † A VLADAS BARIUS

Mirė 2015 m. rugsėjo 16 d., sulaukęs 93 metų.
Gimė 1922 m. rugpjūčio 19 d. Kretingoje, Lietuvoje.
1949 m. atvyko į Ameriką. Nuo 1951 m. apsigyveno Bridgeport, CT. Išėjė į pensiją 24 metus žiemas leido Lake Worth, Florida.
Nuliūdę liko: žmona Roze (Jotkutė), sūnus Edvardas su žmona Angela; duktė Aldona Lengyel su vyru Louis; a. a. sūnaus Raimundo žmona Carol; anūkai Christian, Justinas su žmona Emily, proanūkė Vivianne; brolis tėv. Placidus Barius, OFM, Kennebunkport, ME bei giminės Lietuvoje.
Mišios už a. a. Vladą bus aukojamos rugsėjo 26 d. 11 val. r. St. Theresa bažnyčioje, Trumbull, CT.

Nuliūdusi šeima

Mylimai žmonai, LDM pradininkei ir įkūrėjai, ilgametei muziejaus direktorei

A † A DALIAI ŠLENIENEI

į amžinybę išėjus, nuoširdžiai užjaučiame gerb. LIUDĄ ŠLENĮ.

Jos nuveikti darbai ilgam išliks išeivijos meno mylėtojų ir muziejaus lankytojų širdyse. DALIOS nuoširdus pasiaukojamas darbas buvo labai prasmingas ir bus pagarbiai tęsiamas toliau.

LDM Tarybos pirmininko dr. Roberto Vito bei valdybos narės Miglės Landin šeimoms ir visiems giminaičiams reiškiamo užuojautą, atsisveikinant su a. a. DALIA.

Lietuvių dailės muziejaus valdyba

A † A VALERIJAI DAINAUSKIENEI

Lietuvoje mirus, dukterį DIANĄ NORKIENĘ, seserį ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučia

*Giraitės kaimynai:
Vytautas ir Irena Alksniniai
Algirdas ir Dana Alksniniai
Naras ir Kate Alksniniai
Daiva Kezienė
Edvardas Kezys
Giedrius ir Eglė Sierkevičiai*

A † A Dr. KAZIUI AMBROZAIČIUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame žmoną MARYTĘ, dukras RAMUNĘ ir AUDRONĘ su šeimomis, visus artimuosius ir draugus.

*Pasaulio lietuvių medikų asociacija
Amerikos lietuvių gydytojų sąjunga*

www.draugas.org/mirties.html

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Lietuvos Respublikos generalinis konsulas** New Yorke, 420 5th Avenue, New York, NY 10018, kviečia į susitikimą su Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesoriumi Egidijumi Aleksandravičiumi, kuris įvyks rugsėjo 22 d., antradienį, 7 val. v. konsulato patalpose. Jei planuojate dalyvauti, prašome užsiregistruoti iš anksto, užpildant registracijos anketą – info@nylithuanian.org.

■ **Rugsėjo 27 d., sekmadienį, 11 val. r.** Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje vyks Bendruomenės diena. Šv. Mišių metu prel. Edmundas Putrimas teiks Sutvirtinimo sakramentą misijos studentams. Po šv. Mišių – pabendravimas ir vaišės. Kviečiame misijos tikinčiuosius, svečius ir visus, norinčius pabūti drauge, dalyvauti šioje gražioje šventėje.

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) rugsėjo 27 d. 10 val. r. švęsime 26-tąjį eilinį metų sekmadienį. Eucharistijos šventimą atnašaus kun. Gediminas Keršys. Taip pat primename, kad kiekvieną ketvirtadienį 8 val. r. atnašaujamos Mišios lietuvių kalba. Po pamaldų klausomos išpažintys.

■ **Spalio 4 d., sekmadienį, Willowbrook** pokylių salėje (8900 Archer Ave., Willow Springs, IL 60480) vyks „Draugo“ metiniai pietūs ir koncertas. Programoje dalyvaus grupė „Kaukas“ (Rimas ir Jūratė Grabliauskai) ir pop choras „Svajonė“ (vad. Alina Šimkuvienė). Pradžią – 12 val. p. p. Bilietus (75 dol. asmeniui) jau galima įsigyti „Draugo“ administracijoje, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629. Tel. informacijai 773-585-9500

■ **Spalio 13 d., antradienį, 6:30 val. v.** kviečiame į dokumentinio filmo „Pakeliui į prielauką“ pristatymą (scenarijaus autorė ir režisierė – Ramunė Sakalauskaitė). Pristatymas vyks Susivienijimo Lietuvių Amerikoje (SLA) patalpose, 307 West 30 Street New York, NY. Filmą skirtas vienam ryškiausių šiuolaikinių teatro režisierių Rimui Tuminui. Dokumentinėje juostoje stengiamasi atskleisti R. Tumino teatro virtuvės išskirtinumą ir ypatingą jo režisuojamų spektaklių repeticijų skoni. Jis pats pasakoja, kaip teatras atėjo į jo gyvenimą ir jį paveikė.

■ **Spalio 23 d. 4 val. p. p. American Museum of Natural History**, Central Park West ir 79 g-vė, New York, NY 10024, rengiama Aldonos Watts filmo „Dainų šalis“ premjera. Filmą kūrėjai Aldona ir Julian Watts įkvėpti savo močiutės pasakojimų apie jos karo metų vaikystę keliauja į Lietuvą – į Dainavą, kur sutinka penkias kaimo dainininkes – liaudies dainos ir paveldo plačiąją prasme puoselėtojas.

■ **Spalio 25 d., sekmadienį, organizacija** „Vaiko vartai į mokslą“ kviečia visus rėmėjus į tradicinius lėšų telkimo „Derliaus pietūs“ Pasaulio lietuvių centre, Lemont, IL. Pradžią – 12:30 val. p. p. Matysite trumpą meninę programą, sužinosite apie organizacijos remiamus dienos centrus Lietuvoje, kuriuos lanko rizikos grupės šeimų vaikai. Status ir vietas galima užsisakyti tel. 630-243-1089 (Rūta Šmulskštienė arba el. paštu: r.l.smulks_tys@sbcglobal.net) ir tel. 630-243-1228 (Rita Vencloviienė) arba el. paštu: venclovas@comcast.net).

■ **Waukegan/Lake County ir gretimų** aplinkinių lietuvių kviečiami į lietuviškas pamaldas Santa Maria del Popolo parapijos koplyčioje, kurios vyksta kiekvieną antrą mėnesio sekmadienį 2 val. p. p. Koplyčios adresas – 116 N. Lake St., Mundelein, IL 60060. Šiais metais pamaldos vyks: spalio 11 d., lapkričio 8 d. ir gruodžio 13 d. Kviečiame gausiai dalyvauti. Tel. pasiteirauti: 224-717-1463.

■ **Kviečiame nuolatinių studijų studentus**, studijuojančius aukštosiose mokyklose, pildyti 2015 m. paraiškas Lietuvių Fondo stipendijoms (iki 5 000 dol.) gauti. Paraiškos LF stipendijoms gauti priimamos iki spalio 10 d. Parama stipendijoms skiriama iš Lietuvių Fonde įsteigtų specialios paskirties fondų. Visą informaciją apie paraiškų pildymą, skirstymo pirmumą, apribojimus, svarstymo eigą ir tvirtinimą galite rasti tinklalapyje www.lietuviufondas.org (skiltyje „Stipendijos“).

■ **Rudenį Pasaulio lietuvių centre** vėl vyks anglų kalbos kursai. Klasėje kalbama bus tik angliškai! Lavinsite savo anglų kalbos žodyną, gramatiką ir tarimą. Išmoksite kasdieninių daiktų pavadinimus, kaip susikalbėti paroduotuvėse bei gydytojų kabinetuose ir kaip bendrauti įvairiose situacijose. Darysite klaidas! Mokytoja jas ištaisys! Kviečiame tobulėti su mumis. Šie kursai organizuojami Jums! Daugiau informacijos tel. 630-257-8787.

■ **Vaikų darželis „Spindulėlis“ ieško vaikus** mylinčios, kūrybingos ir patyrusios pedagogės. Rytinis darbas (penkios dienos per savaitę) nuo 9 val. r. iki 1 val. p. p. pietų. Taip pat ieškome gimnazijos ar kolegijos mokinukų, kurios norėtų dirbti su vaikais – darbas nuo 3 val. p. p. iki 6 val. v. Adresas: Ziono lietuvių liuteronų bažnyčia, 9000 S. Meanard Avenue, Oak Lawn, IL 60453. Skambinti tel. 773-983-6517. Rašyti: valdasa@hotmail.com arba zionlutheran@aol.com.

Lietuvių Fondas (LF) lapkričio 7 d. maloniai kviečia į LF pokylį Pasaulio lietuvių centro pokylių salėje (14911 S. 127th St., Lemont, 60439).

Meninę programą „Rudens spalvų garsai“ atliks LF stipendininkai, jaunieji muzikos virtuozai: pianistas **Edvinas Minkštimas** ir kontrabosininkas **Tadas Korris**.

Kokteiliai – 5:30 val. p. p.; Koncertas – 6:30 val. v.; šventinė vakarienė – 7:30 val. v. Šokiams gros **Rasa Zubreckaitė ir Romas Tamašauskis**. Norinčius gauti daugiau informacijos ar pageidaujančius užsisakyti vietas kviečiame apsilankyti svetainėje www.lietuviufondas.org arba paskambinti **tel. 630-257-1616**.

Los Angeles

Lietuvių Dienos

29-toji Metinė Lietuvių Dienų Šventė
2015-TUJŲ METŲ, SPALIO MĖNESIO 3 IR 4 DIENA
Šv. Kazimiero Lietuvių Parapijoje,
2718 St. George Street, Los Angeles, CA 90027

Muzika ir Tautiniai Šokiai
Lietuviškas maistas, gėrimai, alus
Gintaro papuošalai, suvenyrai, audiniai, meno kūriniai
3 prieš 3 Krepšinio turnyras
Šeštadienio vakaro nuostabi, linksma programa, šokiai

- “Grand Marshall” — Kęstas Reivydas
- Agnė Giedraitytė
- “LB Spindulys” — Los Angeles
- Kęstutis Daugirdas ir “Los Angelai”
- “Malūnas” — Baltimore
- Šokėjai, dainininkai iš Lietuvos
- Šv. Kazimiero, Los Angeles, mokykla
- “Suktinis” — Čikaga
- “Tolimi Aidai” — Los Angeles

apsilankykite mūsų svetainėje, ltdays.com

Šių metų Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos metu rugsėjo 27–28 d. po šešerių metų pertraukos New Yorke lankysis Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas. Dėl Rusijos vykdomos neteisėtos invazijos Ukrainoje, karinių dalinių dislokavimo Sirijoje, tarptautinių sutarčių nesilaikymo ir itin agresyvios užsienio politikos kaimyninių šalių atžvilgiu rengiamas

RYTŲ EUTOPOS ŠALIŲ PROTESTAS

Raginame visus kuo gausiau dalyvauti mitinguose rugsėjo 27–28 dienomis ir palaikyti ukrainiečius! Visą informaciją rasite šiuo adresu:

<https://www.facebook.com/events/452703821579303/>

Protesto mitingai vyks:

Rugsėjo 27 d. 10 val. r. – 12 val. p. p. 47th Street & 1st Ave (prie Jungtinių Tautų būstinės)

Rugsėjo 27 d. 2:30 – 4:30 val. p. p. 67th Street & Lexington Ave (prie Rusijos nuolatinės misijos prie Jungtinių Tautų pastato)

Rugsėjo 28 d. 10 val. r. – 12 val. p. p. 47th Street & 1st Ave (prie Jungtinių Tautų būstinės)

Prašome pasidalinti šia informacija su savo draugais, skleiskime šią žinią kuo plačiau! Dėl papildomos informacijos kreiptis adresu

info@nylithuanian.org

Donatas Januta. „Lietuviški takai“

Vilnius, 2015 m., 300 psl.

Šioje gausiai iliustruotoje knygoje pristatomi San Francisco advokato, istorijos tyrinėtojo Donato Janutos rašiniai apie šią dieną ir praeities Lietuvą ir lietuvių.

Aptarti santykiai tarp lietuvių ir žydų. Pristatyti Lietuvos karžygiai, tarp kurių generolai Povilas Plechavičius ir Vincas Vitkauskas, bei kovojusieji Afganistane. Aprašyti Amerikos lietuvių komunistai, jų gyvenimas ir veikla, jų susikirtimai su į JAV atvykusiais „dipukais“. Prisiminti du Amerikoje gimę lietuvių, kurie Lietuvoje tapo mirtini priešai – partizanas Adolfas Ramanauskas ir išdavikas Juozas Markulis...

Daug kitų žmonių, įvykių, ir vaizdų iš lietuvių gyvenimo bei veiklos rasite šiame rinkinyje. Autorius paseka ir lietuvių pėdsakus Baltarusijoje, Prūsijoje, Lenkijos Suvalkų krašte, Latvijoje. Knyga skirta visiems, kas domisi Lietuva, lietuviais, jų veikla ir gyvenimu.

Knygą „Lietuviški takai“ galite įsigyti „Draugo“ knygynėlyje.

Kaina – 25 dol.

(Illinois valstijos pridėtinės vertės mokestis – 9,25 proc.,
persiuntimas paštu – 5 dol.)

Teiraukitės tel. 773-585-9500

